

ΘΕΜΙΣΤΟΚΛΗΣ ΞΑΝΘΟΠΟΥΛΟΣ

Ρ Ε Κ Β Ι Ε Μ

HOMO SAPIENS

Μ Ε

Ο ΤΕΛΕΥΤΑΙΟΣ ΤΟΥ ΓΕΝΟΣ

ΚΡΕΣΕΝΤΟ

ΤΩΝ ΑΝΘΡΩΠΩΝ

ΔΟΚΙΜΙΟ

Τόμος Α΄

ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΑΚΕΣ ΕΚΔΟΣΕΙΣ Ε.Μ.Π.

ΘΕΜΙΣΤΟΚΛΗΣ ΞΑΝΘΟΠΟΥΛΟΣ

Ρ Ε Κ Β Ι Ε Μ

HOMO SAPIENS

Μ Ε

Ο ΤΕΛΕΥΤΑΙΟΣ ΤΟΥ ΓΕΝΟΥΣ

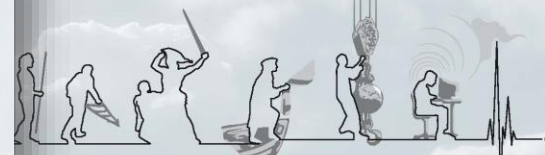
ΚΡΕΣΕΝΤΟ;

ΤΩΝ ΑΝΘΡΩΠΩΝ

ΔΟΚΙΜΙΟ

Τόμος Β΄

ΤΕΛΟΣ 15ου - ΑΡΧΕΣ 21ου ΑΙΩΝΑ

ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΑΚΕΣ ΕΚΔΟΣΕΙΣ Ε.Μ.Π.

ΘΕΜΙΣΤΟΚΛΗΣ ΞΑΝΘΟΠΟΥΛΟΣ

ΕΓΚΛΩΒΙΣΜΕΝΟΙ

Ρ Ε Κ Β Ι Ε Μ

ΣΕ ΔΕΣΠΟΤΕΙΕΣ & ΔΙΝΕΣ

Μ Ε

ΤΗΣ ΤΕΧΝΗΤΗΣ ΠΑΓΓΑΙΑΣ

ΚΡΕΣΕΝΤΟ;

ΚΑΙ ΠΑΝΘΑΛΑΣΣΑΣ,

ΧΕΙΡΑΦΕΤΗΘΕΙΤΕ

ΔΟΚΙΜΙΟ

Τόμος Γ΄

ΙΧΝΗΛΑΤΩΝΤΑΣ ΤΗΝ ΕΞΟΔΟ ΚΑΤΑ ΤΟΝ 21ο ΑΙΩΝΑ

ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΑΚΕΣ ΕΚΔΟΣΕΙΣ Ε.Μ.Π.

Η παρακάτω παρουσίαση του δοκιμίου συμπυκνώνει την έντυπη έκδοση, διευκολύνοντας παράλληλα την προσβασιμότητα του αναγνώστη σε ένα σύνθετο εγχείρημα, μέσω του οπτικού και διαχειριστικού πλεονεκτήματος μιας διανθισμένης και με πρόσθετη εικονογραφία ηλεκτρονικής παρουσίασης

Οι προσφυγή του απαιτητικού ερευνητή αναγνώστη στο έντυπο κείμενο προσφέρει αναλυτικότερη αποτύπωση του ορίζοντα των γεγονότων και τα τεκμηριώνει συστηματικά μέσω υποσημειώσεων με βιβλιογραφικές κυρίως αναφορές.

Ο συγγραφέας για το τρίτομο δοκίμιο στο αυτοβιογραφικό του Επιμύθιο Μεταξύ χρήσιμου και σημαίνοντος

[...] Τίτλοι σπουδών, διπλώματα, εξειδικεύσεις... Διαπιστευτήρια, πράγματι, για τη διεκδίκηση θέσεων με αυξημένες γνωστικές απαιτήσεις. Χρήσιμα και ως εργαλεία αναρρίχησης στο κοινωνικοοικονομικό γίνεσθαι. Εντούτοις, το σημαίνον και ωφέλιμον επί της ουσίας είναι να μάθεις να λειτουργείς ως ταπεινός διάκονος του εμβλήματος του Διαφωτισμού, όπως το συνόψισε με δυο λέξεις το 1784 ο Ιμμάνουελ Κάντ: Sapere aude!

Τόλμα να μαθαίνεις, χρησιμοποιώντας τις όποιες δυνατότητες του δικού σου μυαλού, χωρίς ενδιάμεσους κηδεμόνες – υποβολείς. Βρες, δηλαδή, το θάρρος να εμπλουτίζεις τις γνώσεις σου αναζητώντας αυτούσιες τις πηγές της σοφίας που ανάβλυσαν και αναβλύζουν από συνανθρώπους σου.

Μετά την πρώτη συνειδητοποίηση των παραπάνω κατά τη δεκαετία του '70:

- Έχω γίνει αλλεργικός,
  - ❖ στην ατμόσφαιρα των καταφυγίων και της προβολής που προσφέρουν στα μέλη τους τα πάσης φύσεως δόγματα και λόμπι,
  - ❖ στη στομφώδη χρήση του τίτλου «επιστήμονας»,
  - ❖ στους γενικόλογους κοινωνικοπολιτικούς χαρακτηρισμούς - αφορισμούς.
- Επιχειρώ με δράσεις ήπιας κοινωνικής ενθάλπιας, δηλαδή χωρίς άσκηση ex officio πίεσης να επικοινωνήσω «ενεργειακά» με τους συνεργάτες και συνομιλητές μου. Θέτουμε από κοινού ως αναγκαία αρχική συνθήκη τη διαφύλαξη της ακηδεμόνευτης κοινοτικής μας συνείδησης.

Ο συγγραφέας για το τρίτομο δοκίμιο στο αυτοβιογραφικό του Επιμύθιο

Το δάσος: από τα γνώριμα ξέφωτα των Δημόσιων Αγαθών στην ζούγκλα της «αόρατης χειρός» μιας ανεξέλεγκτης και θεοποιημένης παγκόσμιας Αγοράς

Θήτευσα επί σαράντα χρόνια στο δημόσιο πανεπιστήμιο, ευτύχησα διαπιστώνοντας ότι πρώην φοιτητές μου από την Πολυτεχνική Σχολή του Αριστοτελείου Θεσσαλονίκης και το Ε.Μ.Π. ξεπέρασαν κατά πολύ τον δάσκαλό τους. Διατηρούσα μέχρι το ξεκίνημα της νέας χιλιετίας την καθησυχαστική αίσθηση ότι υπερασπιζόμενος «λόγω και έργω» τα γνώριμα ξέφωτα του δάσους, πανεπιστημιακή εκπαίδευση και έρευνα, ορισμένες κοινωφελείς κρατικές υποδομές σε μεγάλα έργα και υπηρεσίες, κάλυπτα πλήρως την ατομική και κοινοτική υποχρέωσή μου ως πολίτης.

Υποβάθμισα τις ευρύτερες επιπτώσεις από τη διαφαινόμενη μετά τη δεκαετία του '70 σταδιακή μετάλλαξη των αντιπροσωπευτικών δημοκρατιών σε «μετα-δημοκρατίες», την υποταγή των κοσμικών εξουσιών μας στη μεταμοντέρνα έκδοσή του μεσαιωνικού δόγματος

«ο καθένας για τον εαυτό του και η επικυρίαρχη Αγορά – στη θέση του ανελέητου για φτωχούς και εξαθλιωμένους μεσαιωνικού Θεού – για όλους».

Με το ξεκίνημα του 20ου αιώνα έζησα τις οδυνηρές επιπτώσεις από την επιβολή του δόγματος στην Ευρωπαϊκή Ένωση, με θύμα και το πρώτο τη τάξει δημόσιο αγαθό και αναπτυξιακό πυλώνα κάθε κρατικής οντότητας, τα δημόσια πανεπιστήμια. Κινητοποίησα τότε με την ιδιότητα του Πρύτανη Ε.Μ.Π. τα ελληνικά πανεπιστήμια σε κοινές δράσεις προς τα αρμόδια όργανα της χώρας μου και της Ε.Ε.. Χάρη στη συστράτευση συναδέλφων και φοιτητών, αποφεύχθηκε η γενική υποβάθμιση της δομής και του περιεχομένου των σπουδών στα υπάρχοντα ήδη ελληνικά πανεπιστήμια. Εν όψει της συνεχιζόμενης από την Ε.Ε. νόθευσης και εμπορευματοποίησης της πανεπιστημιακής – και όχι μόνο – δημόσιας παιδείας, το 2005 παρουσίασα το πρώτο μου δοκίμιο με τίτλο «Ελληνική Παιδεία: δοκίμιο εξορθολογισμού και ανασυγκρότησης» (Εκδόσεις Gutenberg).

Ο συγγραφέας για το τρίτομο δοκίμιο

στο αυτοβιογραφικό του Επιμύθιο

Ατομική ευθύνη και ενοχές για την καθοδηγούμενη από επικυρίαρχα συμπλέγματα παγκόσμια δυστοπία

Το 2008 εκδηλώθηκαν και στη χώρα μας οι πρώτες οδυνηρές επιπτώσεις της παγκόσμιας οικονομικής κρίσης, αποκαλύπτοντας και το βάρος των ευθυνών της γενιάς μου προς τις νεότερες γενιές. Διαπίστωσα τον καλπάζοντα και στο παγκόσμιο κοινωνικό γίγνεσθαι πνιγηρό εγκλωβισμό μας σε δίκτυα και δίνες απειροελάχιστων σε ποσοστό επί παγκόσμιου πληθυσμού (0,00005%) επικυρίαρχων συμπλεγμάτων. Διαπιστώνω ότι έκτοτε ισχυροποιούνται συνεχώς, συμπτυσσόμενα σε δεσποτείες επί της δικής τους τεχνητής *Παγγαίας* και *Πανθάλασσας*. Κυριάρχησαν τότε οι ενοχές μου ως μέλους του είδους μας *homo sapiens* για το ανοσιούργημα που συνθέτουν και εκτελούν τα επικυρίαρχα συμπλέγματα, μέσω της σκοτεινής πλευράς της βασιλεύουσας στη γήινη βιόσφαιρα φαιάς ουσίας μας. Άρχισα να αναζητώ στην από γενέσεως πορεία του είδους μας τις ρίζες του σημερινού δυσπνοϊκού παραληρήματος, για να επανεφοδιάσω πρώτα τον εαυτό μου με τη νοητική στήριξη του ελεύθερου κοινωνικού βηματισμού ως χειραφετημένου πολίτη.

Αναδιοργανώνοντας εκ βάθρων προς το τέλος του 2009 το μέχρι τότε καθεστώς στο εγώ, διοχετεύω έκτοτε το σύνολο των ισχνών μου δυνάμεων στην κάλυψη του μεριδίου της ευθύνης μου προς το ευρύτερο κοινωνικό γίγνεσθαι. Όπως αποτυπώνεται από την αμείλικτη γλώσσα των αριθμών στο παγκόσμιο κοινωνικοοικονομικό αποτύπωμα, τρεις στους τέσσερις συνανθρώπους μας, δηλαδή περί τα έξι δισεκατομμύρια σύμφωνα με τα επίσημα στοιχεία του Φεβρουαρίου 2019, έχουν ήδη υποβιβαστεί στην τάξη των «απόκληρων», των φτωχών ή εξαθλιωμένων. Οι μικρομεσαίοι, το 24% του πληθυσμού της σημερινής ανθρωπότητας, υποβιβάζονται σταδιακά μέσω των επιμεριστικών εξουσιών των επικυρίαρχων συμπλεγμάτων στην ευρύτερη τάξη των προλετάρων, «αδελφών» με τους απόκληρος στη μόνιμη ανασφάλεια που δημιουργείται από την επιταχυνόμενη συρρίκνωση της κοινωνικοοικονομικής παρουσίας τους.

Επιχειρείται, με ορίζοντα υλοποίησης τον τρέχοντα 21ο αιώνα, η μετάλλαξη του 99% των συνανθρώπων μας σε ασύνδετα μέλη απονευρωμένων κοινωνιών. Κουρδιστές μαριονέτες υπό βεβιασμένο τετραποδισμό σε εφιαλτική επί της ουσίας ακινησία.

Ο συγγραφέας για το τρίτομο δοκίμιο στο αυτοβιογραφικό του Επιμύθιο Στράτευση και θητεία σε δύσβατο εγχείρημα

Μετά από ερευνητική δουλειά δέκα χρόνων ολοκληρώθηκε, χάρη στην ανεκτίμητης αξίας συμβολή συνεργατών και φίλων συστρατευμένων στο *sapere aude*, η συγγραφή τρίτομου δοκιμίου αποδεικτικής φύσεως με απαγωγικούς – κατά κανόνα – συλλογισμούς.

Υπό τον γενικό τίτλο «Ρέκβιεμ με κρεσέντο;» κυκλοφόρησε τον Ιούλιο του 2020 από τις Πανεπιστημιακές Εκδόσεις Ε.Μ.Π.

Το όλο εγχείρημα,

- θεμελιώθηκε στη συστηματική παρουσίαση και κριτική επισκόπηση της προϊστορικής και ιστορικής μας πορείας με 2070 υποσημειώσεις με βιβλιογραφικές κυρίως αναφορές,
- εμπλουτίστηκε με εμπειρίες μισού και πλέον αιώνα στα ελληνικά και διεθνή εκπαιδευτικά – ερευνητικά δρώμενα και το ευρύτερο κοινωνικό και παραγωγικό γίγνεσθαι,
- καταλήγει σε συγκεκριμένες προτάσεις για τη χάραξη και διάνοιξη κατά τον τρέχοντα 21ο αιώνα ρεαλιστικής εξόδου από το σχετικά πρόσφατο δυσπνοϊκό παραλήρημα παγκόσμιας εμβέλειας, την εφιαλτική κατάληξη ενός κακόηχου ρέκβιεμ με κρεσέντο.

Το τελικό πρόταγμα συνοψίζεται στον υπότιτλο του Γ' Τόμου:

«Εγκλωβισμένοι σε δεσποτείες και δίνες

της τεχνητής Παγγαίας και Πανθάλασσας,

χειραφετηθείτε».

ΘΕΜΙΣΤΟΚΛΗΣ ΞΑΝΘΟΠΟΥΛΟΣ

Ρ Ε Κ Β Ι Ε Μ

Η Ο Μ Ο Σ Α Ρ Ι Ε Ν Σ

Μ Ε

Ο Τ Ε Λ Ε Υ Τ Α Ι Ο Σ Τ Ο Υ Γ Ε Ν Ο Υ Σ

Κ Ρ Ε Σ Ε Ν Τ Ο ;

Τ Ω Ν Α Ν Θ Ρ Ω Π Ω Ν

Δ Ο Κ Ι Μ Ι Ο

Τόμος Α'

ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΑΚΕΣ ΕΚΔΟΣΕΙΣ Ε.Μ.Π.

Σύνοψη περιεχομένων Α' τόμου

Οδοιπορικό στο δοκίμιο

Πρώτο Κεφάλαιο

- Πολυδιάστατο της προέλευσης του «συμβάντος» *homo sapiens*
- Γένεσις, ελεύθερο βάδην στην Προϊστορία

Δεύτερο Κεφάλαιο

- Πρώτο μέρος της ιστορικής περιόδου: Οι πέντε χιλιετίες επικυριαρχίας της γεωργοκτηνοτροφικής παραγωγής στις κοινωνικές εξουσίες. (≈ 3500π.Χ. μέχρι 1500μ.Χ.)
- Άρχοντες, οι μεγαλοϊδιοκτήτες γης

ΘΕΜΙΣΤΟΚΛΗΣ ΞΑΝΘΟΠΟΥΛΟΣ

Ρ Ε Κ Β Ι Ε Μ

HOMO SAPIENS

Μ Ε

Ο ΤΕΛΕΥΤΑΙΟΣ ΤΟΥ ΓΕΝΟΥΣ

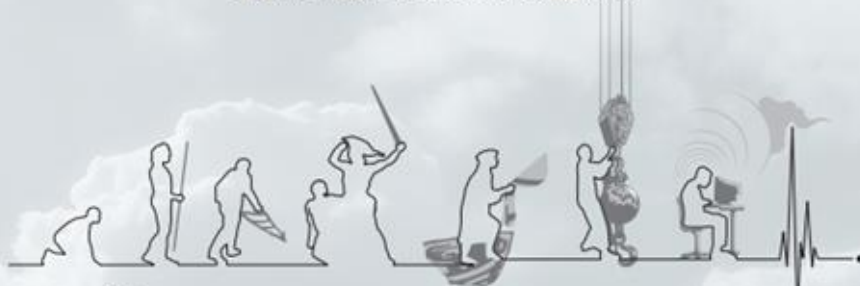
ΚΡΕΣΕΝΤΟ;

ΤΩΝ ΑΝΘΡΩΠΩΝ

ΔΟΚΙΜΙΟ

Τόμος Β'

ΤΕΛΟΣ 15ου - ΑΡΧΕΣ 21ου ΑΙΩΝΑ

ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΑΚΕΣ ΕΚΔΟΣΕΙΣ Ε.Μ.Π.

Σύνοψη περιεχομένων Β' τόμου

- Ανακεφαλαίωση - Απολογισμός Α' Τόμου
- Δεύτερο μέρος της ιστορικής περιόδου, τέλος 15ου - δεύτερο μισό 19ου αιώνα:
  - Ο νέος κόσμος του εμπορικού και βιομηχανικού καπιταλισμού
  - Μεταμεσαιωνική Ευρώπη: Πέντε ανατροπές στο κατεστημένο
  - Μεγάλες Ευρωπαϊκές Δυνάμεις και Συμπρωταγωνιστές
  - Από τις ατελείς οικονομικές θεωρήσεις και ατελέσφορες πρακτικές στη στιβαρή θεωρία του Άνταμ Σμιθ ("Ο Πλούτος των Εθνών")
  - Ο μαρξισμός ως διαχρονικά σημαίνουσα κοινωνικοοικονομική και πολιτική θεωρία

ΘΕΜΙΣΤΟΚΛΗΣ ΞΑΝΘΟΠΟΥΛΟΣ

Ρ Ε Κ Β Ι Ε Μ

HOMO SAPIENS

Μ Ε

Ο ΤΕΛΕΥΤΑΙΟΣ ΤΟΥ ΓΕΝΟΥΣ

ΚΡΕΣΕΝΤΟ;

ΤΩΝ ΑΝΘΡΩΠΩΝ

ΔΟΚΙΜΙΟ

Τόμος Β'

ΤΕΛΟΣ 15ου - ΑΡΧΕΣ 21ου ΑΙΩΝΑ

ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΑΚΕΣ ΕΚΔΟΣΕΙΣ Ε.Μ.Π.

Σύνοψη περιεχομένων Β' τόμου

- Μοντέρνοι Καιροί: Τρίτο ημιτελές μέρος της ιστορικής περιόδου, από το τέλος του 19ου αιώνα μέχρι τις μέρες μας
  - Προλεγόμενα της “Εποχής των Άκρων”: Ίδρυση Β' Ράιχ (1871), κυοφορία με υπερεξοπλισμούς, αποικιοκρατικούς και Βαλκανικούς Πολέμους (1891-1913)
  - Μεγάλος Πόλεμος, μεσοπολεμική περίοδος, Β' Παγκόσμιος Πόλεμος (1914 - 1945)
  - Αυλαία ευρωπαϊκής ηγεμονίας, διπολικός μεταπολεμικός κόσμος (1946 - 1990)
  - Από την κατάρρευση του ενός πόλου (Ε.Σ.Σ.Δ., 1991) στις νεοφιλελεύθερες παγκοσμιοποιημένες δεσποτείες κατά το ξεκίνημα της τρίτης δεκαετίας του 21ου αιώνα
  - Μοντέρνες οικονομικές θεωρίες: Μεταρρυθμιστικός σοσιαλισμός, κεϋνσιανισμός, επικυριαρχία της νεοφιλελεύθερης καπιταλιστικής βαρβαρότητας

ΘΕΜΙΣΤΟΚΛΗΣ ΞΑΝΘΟΠΟΥΛΟΣ

ΕΓΚΛΩΒΙΣΜΕΝΟΙ

Ρ Ε Κ Β Ι Ε Μ

ΣΕ ΔΕΣΠΟΤΕΙΕΣ & ΔΙΝΕΣ

Μ Ε

ΤΗΣ ΤΕΧΝΗΤΗΣ ΠΑΓΓΑΙΑΣ

ΚΡΕΣΕΝΤΟ;

ΚΑΙ ΠΑΝΘΑΛΑΣΣΑΣ,

ΧΕΙΡΑΦΕΤΗΘΕΙΤΕ

ΔΟΚΙΜΙΟ

Τόμος Γ'

ΙΧΝΗΛΑΤΩΝΤΑΣ ΤΗΝ ΓΕΩΔΟ ΚΑΤΑ ΤΟΝ 21ο ΑΙΩΝΑ

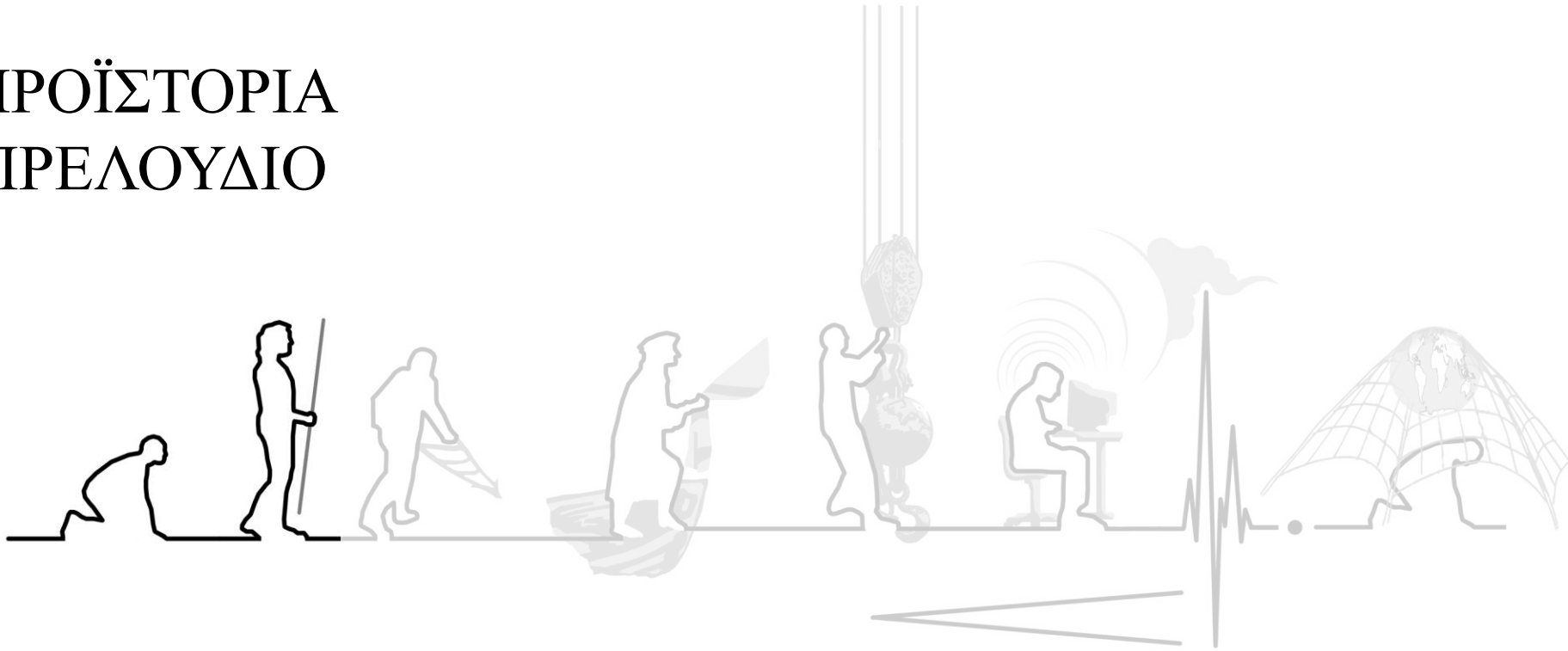
ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΑΚΕΣ ΕΚΔΟΣΕΙΣ Ε.Μ.Π.

Σύνοψη περιεχομένων Γ' τόμου

- Μοντέρνοι Καιροί: Τρίτο ημιτελές μέρος της ιστορικής περιόδου, από το τέλος του 19ου αιώνα μέχρι τις μέρες μας
  - Προλεγόμενα της “Εποχής των Άκρων”:
Ίδρυση Β' Ράιχ (1871), κυοφορία με υπερεξοπλισμούς, αποικιοκρατικούς και Βαλκανικούς Πολέμους (1891-1913)
  - Μεγάλος Πόλεμος, μεσοπολεμική περίοδος, Β' Παγκόσμιος Πόλεμος (1914 - 1945)
  - Αυλαία ευρωπαϊκής ηγεμονίας, διπολικός μεταπολεμικός κόσμος (1946 - 1990)
  - Από την κατάρρευση του ενός πόλου (Ε.Σ.Σ.Δ., 1991) στις νεοφιλελεύθερες παγκοσμιοποιημένες δεσποτείες κατά το ξεκίνημα της τρίτης δεκαετίας του 21ου αιώνα
  - Μοντέρνες οικονομικές θεωρίες: Μεταρρυθμιστικός σοσιαλισμός, κεϋνσιανισμός, επικυριαρχία της νεοφιλελεύθερης καπιταλιστικής βαρβαρότητας

Η ημιτελής συμφωνία της ανθρωπότητας στο διαρκές μουσικό φεστιβάλ της βιόσφαιρας

ΠΡΟΪΣΤΟΡΙΑ ΠΡΕΛΟΥΔΙΟ

Recitativo

Tempo Larghissimo

Tempo Grave

Tempo Largo

*τα κτυπήματα κυμαίνονται
μεταξύ 55 έως 60 ανά λεπτό*

Η ημιτελής συμφωνία της ανθρωπότητας στο διαρκές μουσικό φεστιβάλ της βιόσφαιρας

ΠΡΩΤΟ ΜΕΡΟΣ

Tempo Larghetto

Tempo Adagio

Marcia Moderato

τα κτυπήματα κυμαίνονται
μεταξύ 60 έως 85 ανά λεπτό

*Η ημιτελής συμφωνία της ανθρωπότητας
κατά το δεύτερο μέρος της ιστορικής περιόδου*

ΔΕΥΤΕΡΟ
ΜΕΡΟΣ

Tempo Moderato

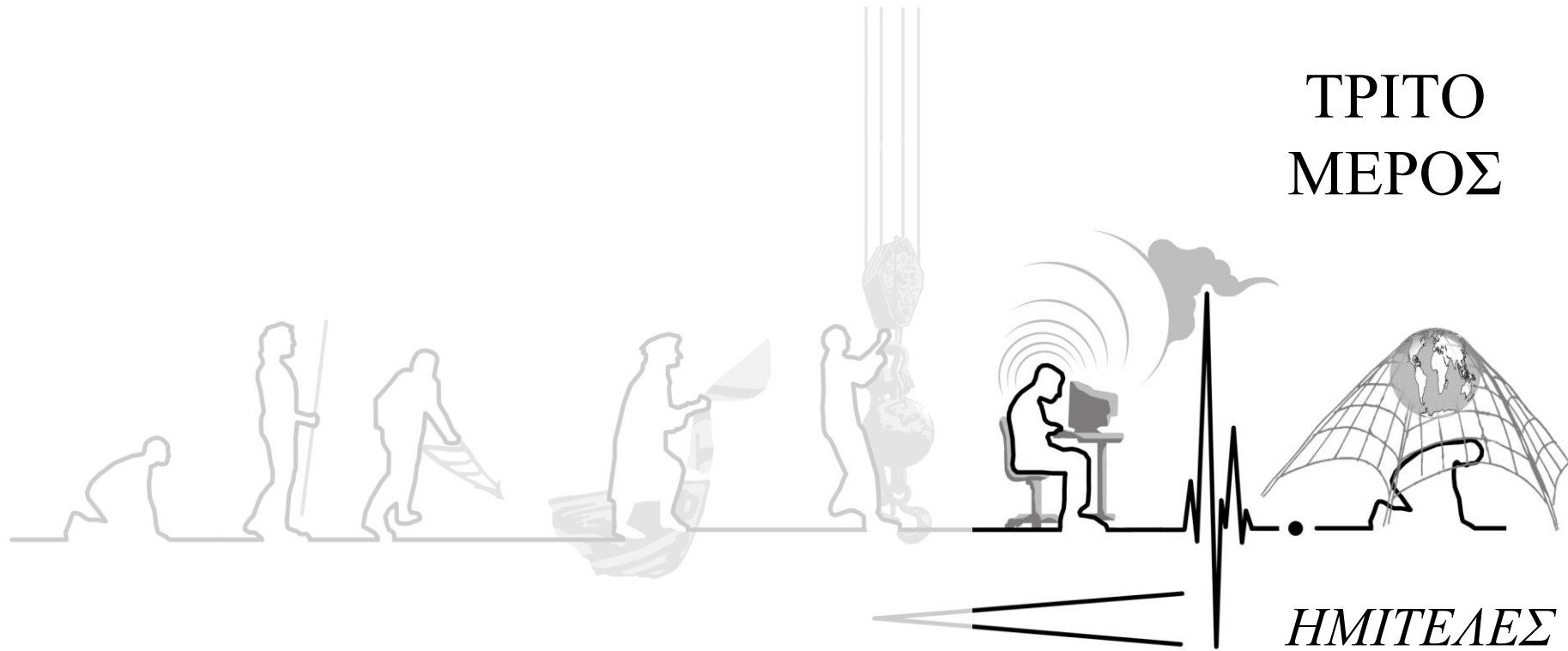
Tempo Allegro Moderato

Tempo Allegro

τα κτυπήματα κυμαίνονται

μεταξύ 85 έως 168 ανά λεπτό

Η ημιτελής συμφωνία της ανθρωπότητας κατά το δεύτερο μέρος της ιστορικής περιόδου

ΤΡΙΤΟ
ΜΕΡΟΣ

ΗΜΙΤΕΛΕΣ

Tempo Vivace

Tempo Presto

Tempo Prestissimo

τα κτυπήματα αρχίζουν από

168 και υπερβαίνουν τα 200 ανά λεπτό

«όριο καρδιακής ανακοπής» σε «όρθια στάση».

Ο Homo Sapiens σύρεται προς τον βεβιασμένο τετραποδισμό.

ΟΔΟΙΠΟΡΙΚΟ
ΣΤΟ
ΔΟΚΙΜΙΟ

ΧΑΡΤΟΓΡΑΦΩΝΤΑΣ
ΤΙΣ ΠΗΓΕΣ
ΕΝΟΣ ΝΟΗΤΙΚΟΥ
ΕΓΧΕΙΡΗΜΑΤΟΣ

Οδοιπορικό στο δοκίμιο

Χαρτογραφώντας τις πηγές ενός νοητικού εγχειρήματος

Προλεγόμενα

- **Μέτρον άριστον**

- Αθηναϊκό καλοκαίρι του 2010. Βράδιαζε με ανάσες δροσιάς από τα πρώτα μελτέμια. Ολοκλήρωνα αισίως το πρώτο έτος «θητείας» σε ένα εγχείρημα διαφορετικό απ' όλα τα προηγούμενα. Το χαρακτηρίζω ως ήπιας κοινωνικής ενθάλπιας χρησιμοποιώντας των επιστημονικό όρο *enthalpy*, από το αρχαιοελληνικό ρήμα «έν – θάλπω» με την κοινωνική του διάσταση: συγκέντρωση ενέργειας από ένα ή περισσότερα άτομα ή ομάδες της κοινωνίας και ήπια μετάδοσή της στο στενό και ευρύτερο περιβάλλον τους. Πρόκειται για την μεταφορά και διάδοση της ενέργειας με τις αρχές και διαδικασίες της άμεσης δημοκρατίας.
- Ταπεινός στόχος του εγχειρήματος τέθηκε η συμβολή στην αποκατάσταση του κακοποιημένου οράματος της ακηδεμόνευτης κοινοτικής συνείδησης, με νοητικό υπόβαθρο τη συστηματική έρευνα των πηγών της γνώσης χωρίς δογματικές προκαταλήψεις και πειθαναγκαστικούς εξαναγκασμούς.
- Είχα διακόψει λίγο πριν από τις εννιά την αναζωογονητική εσπερινή περιήγηση σε γλαφυρές γειτονιές της βιβλιοθήκης και του διαδικτύου, όπως οι αναζητήσεις των ανθρώπινων αδυναμιών στο προβαλλόμενο φαίνεσθαι σημαντικών γεγονότων του παρελθόντος.
- Η ώρα του δείπνου συνδυαζόταν με την παρακολούθηση δυσάρεστων κοινωνικοοικονομικών εξελίξεων. Τα δελτία ειδήσεων είχαν εκτιναχθεί στην κορυφή της τηλεθέασης μετά την προ τριμήνου παράδοση της υπερχρεωμένης χώρας μου στην ανελέητη κηδεμονία εκπροσώπων των δανειστών μας, των εντολοδόχων επικυρίαρχων στον σημερινό κόσμο συμπλεγμάτων οικονομικών και πολιτικών εξουσιών.
- Συγκράτησα την ημερομηνία εκείνης της καλοκαιρινής βραδιάς, Κυριακή 11 Ιουλίου 2010, επειδή στην αρχή των ανταποκρίσεων από το εξωτερικό η συμπαθής παρουσιάστρια μας θύμιζε την ετήσια γιορτή της Παγκόσμιας Ημέρας Πληθυσμού. Από την έδρα του Ο.Η.Ε. είχε μόλις ανακοινωθεί ότι η ανθρωπότητα κάλπαζε ολοταχώς προς το νέο πληθυσμιακό ορόσημο των επτά δισεκατομμυρίων.

Οδοιπορικό στο δοκίμιο

Χαρτογραφώντας τις πηγές ενός νοητικού εγχειρήματος

Προλεγόμενα

- **Μέτρον άριστον**

- Ο σχετικός παγκόσμιος χάρτης έδειξε ότι ο υπερπληθυσμός πηγάζει σχεδόν εξ ολοκλήρου από τις κοινωνίες των φτωχών χωρών της Αφρικής, της Ασίας και της Νότιας Αμερικής, που συγκροτούν το ένα τρίτο των κρατών – μελών της διεθνούς κοινότητας. Το ρεπορτάζ ολοκληρώθηκε με την προβολή εικόνων φρίκης από τη δραματική επιδείνωση των κακών ήδη συνθηκών σίτισης και υγιεινής στις χώρες αυτές, που επιλέγονται συνήθως και ως πεδία μάχης αντίπαλων οικονομικών και γεωπολιτικών συμφερόντων.
- Η συγκεκριμένη είδηση έθεσε το Ελληνικό Ζήτημα στο μέτρο των πραγματικών του διαστάσεων, ακούσια και έμμεσα μιν, πλην σαφώς:

- ❖ Οι επιπτώσεις από την οικονομική –και όχι μόνο– χρεωκοπία μιας αναπτυγμένης χώρας στα έντεκα εκατομμύρια των κατοίκων της, προικισμένων και με το πολίτευμα της αντιπροσωπευτικής δημοκρατίας παρά τις πολλές ατελείς εφαρμογές του στην πράξη, συγκρίθηκαν με τα δεινά πολλών δεκάδων εκατομμυρίων εμφανών θυμάτων πολέμου και τα δύο δισεκατομμύρια αφανών λιμοκτονούντων στις μη αναπτυγμένες χώρες, υπό απολυταρχικά επί της ουσίας καθεστώτα με αλληλοσπαρασσόμενες εγχώριες φατρίες και κυνικούς εξωχώριους εισβολείς.

- ❖ Ο εφιάλτης της παγκόσμιας πραγματικότητας κινητοποίησε το ανακουφιστικό αντανάκλαστικό της προσωρινής διαφυγής του δικού μου τουλάχιστον νου από τα βασανιστικά κοντινά πλάνα.

Μέτρον άριστον

Το Ελληνικό Ζήτημα εν μέσω τυφώνα στο παγκόσμιο κοινωνικοοικονομικό και γεωπολιτικό γίγνεσθαι

Οδοιπορικό στο δοκίμιο

Χαρτογραφώντας τις πηγές ενός νοητικού εγχειρήματος

Προλεγόμενα

• Μέτρον άριστον

- Μετά το κεντρικό δελτίο ειδήσεων ακολουθούσαν συνήθως χρηματοπιστωτικής φύσεως αναλύσεις γύρω από το δίδυμο «χρέος + δανειακή σύμβαση».
- Εκείνο το βράδυ εμπεδώθηκε η αίσθησή μου ότι παραβιάζουμε κατάφωρα το μέτρο και για την ουσιαστική αντιμετώπιση του ελληνικού ζητήματος.

- ❖ Ο βομβαρδισμός με οικονομοκεντρικές συνταγές εξόδου από την κρίση ξεστρατίζει έκτοτε (2010 και μέχρι τις μέρες μας) κυβερνώντες και κυβερνώμενους από τη δυσάρεστη αλλά οφθαλμοφανή διάγνωση της νόσου –εθνική οστεοπόρωση– και την επίπονη πλήν αναγκαία βάση της διατροφικής δίαιτας για τη θεραπεία της – ενδογενής παραγωγική ανασυγκρότηση.

- ❖ Η φλύαρη επικαιρότητα πολύ λίγα προσθέτει ως πληροφόρηση και στις ομάδες εθελοντών που επιχειρούν συστηματικά και χωρίς πολιτικές δεσμεύσεις στα δύσκολα αυτά χρόνια να συνθέσουν ρεαλιστικές προτάσεις παραγωγής «ασβεστίου» για την ενίσχυση και ανόρθωση του φέροντος σκελετού μας.

- Είναι δηλαδή προφανές ότι οφείλουμε τουλάχιστον στον εαυτό μας και στις νεότερες γενιές, να ξεφύγουμε από το θορυβώδες και αποπροσανατολιστικό παρόν, να εμβαθύνουμε – επιτέλους – στους λόγους που μας οδήγησαν στη σημερινή ζοφερή πραγματικότητα, προτού τολμήσουμε να διατυπώσουμε προτάσεις εξόδου από το σκεπασμένο με αιθαλομίχλη τέλμα.

Φλύαρες
χρηματοπιστωτικές
ουτοπίες ενηλίκων σε
κατάσταση προχωρημένης
οστεοπόρωσης. Απόγνωση
παιδιών για το γκρέμισμα
των ονειρών τους.

Οδοιπορικό στο δοκίμιο Χαρτογραφώντας τις πηγές ενός νοητικού εγχειρήματος

Προλεγόμενα

• **Μέτρον άριστον**

- Ο homo sapiens γέννησε το όραμα της ακηδεμόνευτης κοινοτικής συνείδησης και το αξιοποίησε επιχειρησιακά κατά τη μακρά προϊστορική του περίοδο για να επιβιώσει, να εξαπλωθεί και να κυριαρχήσει στη βιόσφαιρα του πλανήτη.
- Αρχίσαμε να το απεμπολούμε από γενέσεως της κοινωνικής διαστρωμάτωσης, περί τα μέσα της 4ης π.Χ. χιλιετίας στη νότια Μεσοποταμία. Έκτοτε το κακοποιούμε συστηματικά, ευτελίζουμε τον διακριτικό τίτλο “sapiens” του είδους μας.
- Στο ξεκίνημα του 21^{ου} μ.Χ. αιώνα βιώνουμε ένα κρεσέντο στις ύβρεις κατά του αρχέγονου οράματος της ακηδεμόνευτης κοινοτικής συνείδησης, όπως άλλωστε αποτυπώνεται και αναλύεται το διαστρωματωμένο σε τέσσερεις τάξεις είδους μας, με τα επικυρίαρχα συμπλέγματα, τους εύπορους, τους μικρομεσαίους και τους απόκληρους
- Με αφορμή το δελτίο ειδήσεων και τα συμπαρομαρτούντα της 11ης Ιουλίου του 2010, ο απόηχος του πρώτου έτους θητείας στο νέο εγχείρημα ήπιας κοινωνικής ενθάλπιας και η έγνοια για την καθημερινή δουλειά στο νοητικό του υπόβαθρο, το δοκίμιο, πυροδοτήθηκαν και έδρασαν συντονισμένα. Επέβαλαν στη συνείδηση να αναρτήσει σε περίοπτη θέση της οθόνης της ένα ολιστικής φύσεως ερώτημα για το «έργο» που συνθέτουμε και εκτελούμε στη γήινη βιόσφαιρα:

«Ρέκβιεμ με κρεσέντο;»

Οδοιπορικό στο δοκίμιο

Χαρτογραφώντας τις πηγές ενός νοητικού εγχειρήματος

Ο homo sapiens ως συμβάν στο κοσμικό ημερολόγιο

- **Γαλαξιακός ανταποκριτής για τον homo sapiens ως συμβάν στο κοσμικό ημερολόγιο**
  - Ο πολυτάλαντος Αμερικανός αστροφυσικός Καρλ Σέιγκαν άσκησε με επιτυχία και το λειτούργημα του παρατηρητή στο εξελισσόμενο συμβάν «homo sapiens» στις πραγματικές του διαστάσεις.
  - Χρησιμοποίησε μάλιστα για τον σκοπό αυτό το κατάλληλο χωροχρονικό μέτρο αναφοράς. Συνέθεσε ένα «κοσμικό ημερολόγιο», συμπυκνώνοντας όλη τη μέχρι σήμερα ιστορία του σύμπαντος κόσμου στο χρονολόγιο ενός μέσου γήινου έτους, κατά το πρότυπο του γρηγοριανού ημερολογίου.
  - Ως αρχή του κοσμικού ημερολογίου, ώρα 00.00 της πρώτης Ιανουαρίου, ορίζεται η αληθής από φυσική άποψη στιγμή της γέννησης του Χρόνου:
    - ❖ Σύμφωνα με την κρατούσα κοσμολογική θεωρία, η πυροδότηση πριν από 13,7 δισεκατομμύρια γήινα χρόνια της Μεγάλης Έκρηξης δημιούργησε από ένα απειροελάχιστων διαστάσεων σημείο το αντιληπτό μέσω των ατελών αισθήσεών μας τρισδιάστατο Σύμπαν
    - ❖ Έθεσε δε σε λειτουργία και το ρολόι του Χρόνου, της εγγενούς τέταρτης διάστασης του Σύμπαντος που εκκολάφθηκε, όπως και ο τρισδιάστατος χώρος, από τη Μεγάλη Έκρηξη
    - ❖ Τα γεγονότα του παρελθόντος σημειώνονται στον άξονα του Χρόνου και αποστασιοποιούνται συνεχώς από το σημείο «Παρόν», από το εκάστοτε Παρόν» μετακινείται ως βέλος θετικού προσήμου και ταυτίζεται σταθερά με την τρέχουσα ακροτελεύτια στιγμή του Σύμπαντος στο κοσμικό ημερολόγιο, την «ώρα 24.00 της 31ης Δεκεμβρίου».
    - ❖ Με τη συμπύκνωση των 13,7 δισεκατομμυρίων χρόνων της σημερινής ηλικίας του Σύμπαντος στο ετήσιο κοσμικό ημερολόγιο, μια κοσμική μέρα αντιστοιχεί σε 37.509.325 γήινα χρόνια. Η κοσμική ώρα, το πρώτο λεπτό και το δευτερόλεπτο καλύπτουν αντίστοιχα 1.562.880, 26.048 και 434 γήινα χρόνια.

Συγκριτική αναπαράσταση των χρονικών μεγεθών και της Ιστορίας του *homo sapiens* ως προς το κοσμικό ημερολόγιο

Ο *homo sapiens* ως συμβάν στο κοσμικό ημερολόγιο

ΚΟΣΜΙΚΟ ΗΜΕΡΟΛΟΓΙΟ

1 κοσμικό ημερολογιακό έτος ~ 13.700.000.000 γήινα χρόνια

Ιανουάριος έως Δεκέμβριος

Οδοιπορικό στο δοκίμιο

Χαρτογραφώντας τις πηγές ενός νοητικού εγχειρήματος

Ο homo sapiens ως συμβάν στο κοσμικό ημερολόγιο

- **Γαλαξιακός ανταποκριτής για τον homo sapiens ως συμβάν στο κοσμικό ημερολόγιο**
  - Ο αστέρας Ήλιος ένας των εκατοντάδων εκατομμυρίων αστέρων του μεγάλου ραβδωτού σπειροειδούς γαλαξία μας, προσφέρει τη ζωή στον φιλόξενο πλανήτη μας γη που εκτιμάται ότι δημιουργήθηκε πριν από 3.5 δισεκατομμύρια χρόνια, περί τα τέλη Αυγούστου του κοσμικού μας ημερολογίου.
  - Το πρότυπο των κυττάρων που συγκροτούν τα διάφορα είδη της γήινης χλωρίδας και πανίδας, επομένως και του homo sapiens, είναι οι μονοκυτταρικοί ευκαρυώτες, ανθεκτικοί μικροοργανισμοί που συγκέντρωσαν για πρώτη φορά το γενετικό υλικό σε έναν πυρήνα. Εμφανίστηκαν στη Γη προς το τέλος της πρώτης εβδομάδας του Νοεμβρίου από ενάρξεως του συμπαντικού έτους, πριν από δύο περίπου δισεκατομμύρια γήινα χρόνια. Το πιθανότερο είναι ότι θα επιβιώσουν ενός γενικού ολοκαυτώματος
  - Το είδος homo sapiens πρωτοεμφανίστηκε σε αρχέγονη μορφή στην ήπειρο Αφρική, περί ώραν 23.22 της 31ης Δεκεμβρίου του κοσμικού ημερολογίου, 38 μόλις λεπτά πριν από τον τρέχοντα πληθυσμιακό πληθωρισμό και παροξυσμό. Ανήκει στην τάξη των πρωτευόντων θηλαστικών που εμφανίστηκε πριν από
  - πενήντα τέσσερις περίπου κοσμικές ώρες –περί ώραν 18.00 της 29ης Δεκεμβρίου κατά το κοσμικό ημερολόγιο– και συνεχίζει την εξελικτική της πορεία με πολλές οικογένειες, γένη και είδη.
  - Είναι το τελευταίο επιζών είδος της οικογένειας των ανθρωπίδων και του γένους των ανθρώπων. Κατά το μεγαλύτερο διάστημα της μέχρι σήμερα σύντομης παρουσίας του στη Γη, τα 34 από τα 38 κοσμικά λεπτά, ο homo sapiens υπήρξε ακίνδυνος για τη βιόσφαιρα και επιβίωσε ως ασήμαντος ενδιάμεσος κρίκος της τροφικής αλυσίδας».

Οδοιπορικό στο δοκίμιο

Χαρτογραφώντας τις πηγές ενός νοητικού εγχειρήματος

O homo sapiens ως συμβάν στο κοσμικό ημερολόγιο

- **Ανάδυση της βασιλεύουσας φαιάς ουσίας του homo sapiens**

- Περιορίζοντας σε μονοψήφιο αριθμό εκατομμυρίων γήινων χρόνων το μήκος του άλματος προς το παρελθόν, συναντάμε τα πρώτα μέλη της συμπαθητικής οικογένειας από την οποία προήλθαμε, τους ανθρωπίδες, περιφερόμενα κατά μικρές αγέλες στις πλούσιες σε πανίδα σαβάνες της ανατολικής Αφρικής. Συνέβη μεταξύ 7ης και 8ης μεταμεσημβρινής ώρας του τελευταίου εικοσιτετραώρου στο κοσμικό ημερολόγιο, πριν από έξι με οκτώ εκατομμύρια γήινα χρόνια.
- Έχω την αίσθηση ότι ένας διεισδυτικός γαλαξιακός ανταποκριτής θα εγκωμιάζε την ικανότητα προσαρμογής και επιβίωσης των αδύναμων, σε σχέση με τα άλλα πρωτεύοντα, ανθρωπίδων στο μεταβαλλόμενο φυσικό περιβάλλον τους. Θα μπορούσε μάλιστα να διακρίνει στο βλέμμα τους τη σημαίνουσα εξελικτική διαφορά στην ευφυΐα σε σχέση με τους ανθρωποειδείς πιθήκους, τη μητρική οικογένεια από την οποία είχαν διαχωριστεί.
- Η εξοικονόμηση ενέργειας ήταν από γενέσεως της ζωής στη Γη ένα θεμελιώδες συγκριτικό πλεονέκτημα στον δύσκολο αγώνα για την επιβίωση, την αναπαραγωγή και την εξέλιξη των ειδών. Η οικογένεια των ανθρωπίδων το κέρδισε ως προς τις άλλες δύο οικογένειες των πρωτευόντων θηλαστικών πριν από δύομισι κοσμικές ώρες, εδώ και τέσσερα περίπου εκατομμύρια γήινα χρόνια, χάρη στο κινησιακό της επίτευγμα, τον διποδισμό.
- Άνοιξε τότε ένας πολλά υποσχόμενος νέος δρόμος για τη βελτίωση των νοητικών δυνάμεων στα γένη και τα είδη της οικογένειας: όλα τα μέλη της μείωσαν κατά 20 έως 40% την κατανάλωση θερμίδων κατά την καθημερινή αναζήτηση τροφής και αποδέσμευσαν ενεργειακά περισσεύματα για τη δομική και λειτουργική αναβάθμιση του ενεργοβόρου εγκεφάλου τους.

Οδοιπορικό στο δοκίμιο

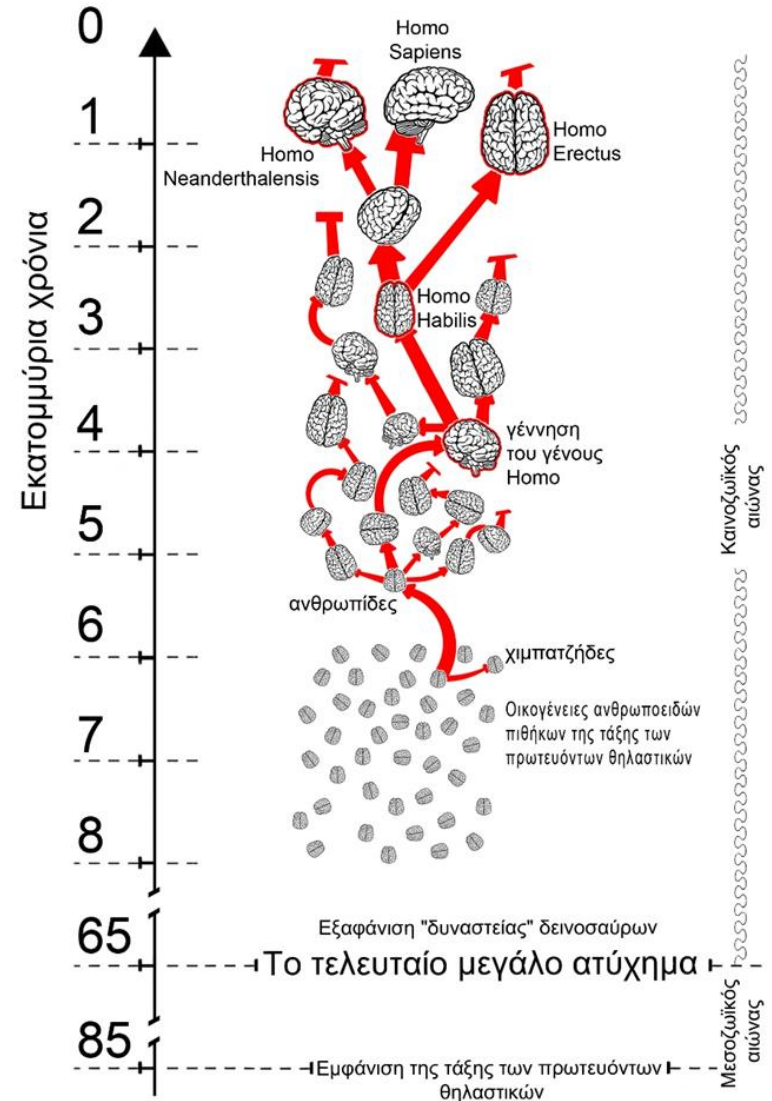
Χαρτογραφώντας τις πηγές ενός νοητικού εγχειρήματος

Ο *homo sapiens* ως συμβάν στο κοσμικό ημερολόγιο

- **Ανάδυση της βασιλεύουσας φαιάς ουσίας του *homo sapiens***

→ Κατά τη διάρκεια της κοσμικής ώρας που ακολούθησε, μέσα στο επόμενο ενάμισι εκατομμύριο χρόνια, οι ανθρωπίδες κατάφεραν να ολοκληρώσουν με επιτυχία την εξελικτική πορεία τους στον νέο δρόμο:

- ❖ Εμφάνισαν στην Αφρική πριν από περίπου δύομισι εκατομμύρια γήινα χρόνια, σε απόσταση μιάμιση μόλις κοσμικής ώρας από τον ορίζοντα των σημερινών γεγονότων, το τελευταίο και ευφυέστερο δημιούργημα της εξέλιξής τους, το γένος «*homo*», το δικό μας «ανθρώπινο» γένος.
- ❖ Ήταν εφοδιασμένο με ένα βιολογικό υπερόπλο σε πρωτόλεια μορφή, συγκεντρωμένο στη φαιά ουσία ενός ευμεγέθους –με τα συγκριτικά δεδομένα της πανίδας– εγκεφάλου.

Οδοιπορικό στο δοκίμιο

Χαρτογραφώντας τις πηγές ενός νοητικού εγχειρήματος

O homo sapiens ως συμβάν στο κοσμικό ημερολόγιο

- **Ανάδυση της βασιλεύουσας φαιάς ουσίας του homo sapiens**
  - Το γένος των ανθρώπων (homo) εξελίχθηκε μέσω έξι τουλάχιστον ειδών, με υστερότοκο τον homo sapiens, γεγονός που αποδεικνύει το πολυδιάστατο της προέλευσής μας. Σχεδόν ταυτόχρονα με την εμφάνισή τους, ο πλανήτης Γη εισέρχεται στη γεωλογική εποχή του «Τεταρτογενούς». Άρχισε επίσης πριν από δύομισι περίπου εκατομμύρια χρόνια, καλύπτει την τελευταία από τις τρεις εποχές του Νεογενούς και συνεχίζεται μέχρι τις μέρες μας.
  - Είναι η εποχή της σημαίνουσας παρουσίας του ανθρώπινου γένους, η δραματική περίοδος της πάλης του για την επιβίωση στη γήινη βιόσφαιρα:
    - ❖ Πράγματι, το Τεταρτογενές χαρακτηρίζεται από απρόοπτες και δυσβάστακτες για τα φυσικά προσόντα της οικογένειας των ανθρωπίδων και του γένους homo κλιματικές αλλαγές.
    - ❖ Ενδεικτικά αναφέρονται οι έξι –τουλάχιστον– μεγάλης διάρκειας παγετώδεις περίοδοι, με την περιοδική κατάκλυση μεγάλων εκτάσεων των ηπείρων της γης, επί δεκάδες έως και εκατοντάδες χιλιάδες χρόνια, από βραδέως μετακινούμενα στρώματα πάγου μεγάλου βάθους.
  - Κατά την επόμενη από την εμφάνιση του γένους homo κοσμική ώρα, σε ενάμισι εκατομμύριο χρόνια και ως τη γένεση της αρχέγονης μορφής του είδους homo sapiens πριν από ένα εκατομμύριο χρόνια, έχασαν τη μάχη της επιβίωσης τα παλαιότερα γένη της οικογένειας των ανθρωπίδων. Εξαφανίστηκαν και τα πρώτα είδη του γένους homo, παραδίδοντας τη σκυτάλη της εξέλιξης σε τρία τουλάχιστον νεότερα είδη που αγωνίζονταν να επιβιώσουν αξιοποιώντας ψήγματα της δύναμης του υπερόπλου τους.
  - Παρά τις παραπλήσιες αντιληπτικές, επικοινωνιακές και καινοτομικές τους ικανότητες, μόνον ο homo sapiens τα κατάφερε. Πριν από λίγα κοσμικά λεπτά χάνονται τα ίχνη του μακρόβιου είδους homo erectus. Ακολουθεί η εξαφάνιση του «πρώτου μας εξαδέλφου» homo neanderthalensis, του τελευταίου άλλου είδους ή υποείδους από το ανθρώπινο γένος.

Οδοιπορικό στο δοκίμιο

Χαρτογραφώντας τις πηγές ενός νοητικού εγχειρήματος

Ο homo sapiens ως συμβάν στο κοσμικό ημερολόγιο

• Ανάδυση της βασιλεύουσας φαιάς ουσίας του homo sapiens

→ Ο homo sapiens φέρει τα προνόμια, τα βάρη και τις ευθύνες του τελευταίου κληρονόμου και μόνου επιζώντος μέχρι σήμερα είδους από το γένος των ανθρώπων και την οικογένεια των ανθρωπίδων:

- ❖ Οι ευθύνες έχουν διευρυνθεί και προς την εύρυθμη λειτουργία του συνόλου της γήινης βιόσφαιρας διότι, κατά τα τελευταία τρία με τέσσερα πρώτα λεπτά του κοσμικού ημερολογίου, περί τα ογδόντα με εκατό χιλιάδες γήινα χρόνια, η δύναμη του εγκεφάλου των sapiens ενεργοποιήθηκε ως «βασιλεύουσα».
- ❖ Σκηνοθετεί, παράγει και διαχειρίζεται τον πρωταγωνιστικό ρόλο του φορέα της στον πλανήτη που τη γέννησε. Κατά τα τελευταία δώδεκα κοσμικά δευτερόλεπτα, που καλύπτουν τα πεντέμισι χιλιάδες γήινα χρόνια της ιστορικής περιόδου της ανθρωπότητας, πολλαπλασιάζονται τα ντοκουμέντα από τη φοβερή παρουσία μιας σκοτεινής πλευράς της βασιλεύουσας δύναμης.

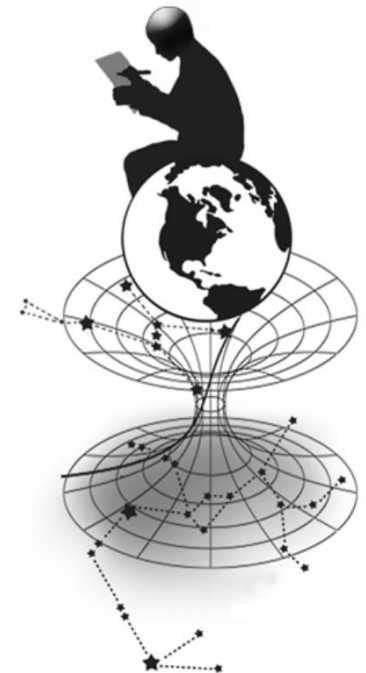
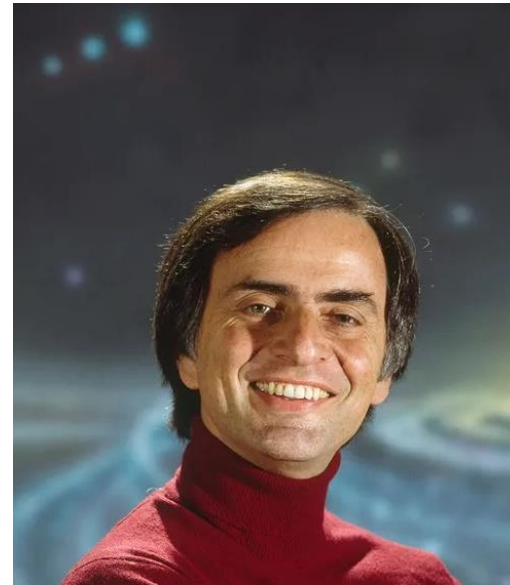
«Κατορθώματα» βασιλεύοντος εγκεφάλου στη γήινη βιόσφαιρα.

Οδοιπορικό στο δοκίμιο Χαρτογραφώντας τις πηγές ενός νοητικού εγχειρήματος

Ο homo sapiens ως συμβάν στο κοσμικό ημερολόγιο

• Ανάδυση της βασιλεύουσας φαιάς ουσίας του homo sapiens

- Η βασιλεύουσα φαιά ουσία ανοίγει πολλά υποσχόμενους νέους δρόμους στο εσώτερο, εγγύς και απώτερο συμπαντικό γίγνεσθαι και πολλαπλασιάζει παράλληλα, με εφιαλτικούς ρυθμούς, την παραγωγή νέων άυλων και υλικών δυναστικών όπλων. Οι ικανότητες της δύναμης κατά την τιθάσευση της υβριστικής αλαζονείας και απληστίας της σκοτεινής πλευράς της θα καθορίσουν τις τύχες του είδους μας και των υποταγμένων προ πολλού άλλων ειδών στα βασίλεια της γήινης πανίδας και χλωρίδας, των ανύποπτων συνεπιβατών μας στο όχημα του φιλόξενου πλανήτη Γη.
- Η εμβέλεια της βασιλεύουσας δύναμης θα φόβιζε τον όποιο εξωγήινο ανταποκριτή για σχεδιαζόμενες δράσεις της σκοτεινής πλευράς της στον Γαλαξία και το γνωστό σε αυτόν Σύμπαν. Για το λόγο αυτό υπέθεσα ότι και ο δικός μας γαλαξιακός ανταποκριτής Carl Sagan προσπαθούσε να καθησυχάσει –εμμέσως πλην σαφώς – τους αναγνώστες του, προβάλλοντας την ασημαντότητα των χωροχρονικών διαστάσεων της Γης, κοιτίδας της δύναμης, και του φορέα της homo sapiens ως προς το συμπαντικό γίγνεσθαι.

Οδοιπορικό στο δοκίμιο

Χαρτογραφώντας τις πηγές ενός νοητικού εγχειρήματος

Ένας κοινός νους: Δομές, λειτουργίες και πρωταγωνιστές

- Από το τολμηρό νυστέρι του Ιπποκράτη στην εποποιία των βιολόγων του Νου

→ Η διείσδυση στα δομικά και λειτουργικά μυστικά του ανθρώπινου εγκεφάλου «αυτοεπιχειρείται» εδώ και αρκετές χιλιάδες χρόνια από εκπαιδευμένα επιδέξια χέρια με κοφτερά εργαλεία. Καθοδηγούνται από τολμηρούς εγκεφάλους και οι πρώτες ενδείξεις χειρουργικών επεμβάσεων στον εγκέφαλο ανιχνεύονται σε ευρήματα κρανίων της νεολιθικής εποχής.

→ Η αποφασιστική υπέρβαση δεισιδαιμονιών περί των ασθενειών –με ιερό άβατο τις εγκεφαλικές– και η ορθολογική άσκηση της φαρμακευτικής ή χειρουργικής θεραπείας τους, οφείλονται στη σχολή του Ιπποκράτη που ιδρύθηκε στην γενέτειρά του Κω, εδώ και δύομισι χιλιάδες χρόνια. Δάσκαλος και μαθητές της σχολής θεμελίωσαν την επιστήμη της ιατρικής και συνέταξαν τον ισχύοντα μέχρι σήμερα ηθικό κώδικα του λειτουργήματος των ιατρών.

→ Το επόμενο μεγάλο ερευνητικό άλμα στα άδυτα της βασιλεύουσας φαιάς ουσίας πραγματοποιήθηκε στις αρχές του 20ού αιώνα, όταν ο Ισπανός ανατόμος Σαντιάγο Καχάλ έφερε στο φως την τυπική εξωτερική εμφάνιση ενός εγκεφαλικού νευρώνα:

- ❖ κεντρικό κυτταρικό σώμα με τον πυρήνα,
- ❖ ένας νευράξονας σημαντικού μήκους, έως και πολλών εκατοστών,
- ❖ μικρές νευραξονικές απολήξεις και πολλοί λεπτοί δενδρίτες που εκφύονται προς την αντίθετη από το νευράξονα κατεύθυνση.

Τυπικός νευρώνας.

Οδοιπορικό στο δοκίμιο

Χαρτογραφώντας τις πηγές ενός νοητικού εγχειρήματος

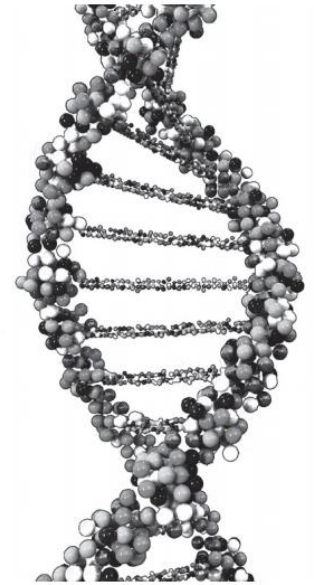
Ένας κοινός νους: Δομές, λειτουργίες και πρωταγωνιστές

- **Από το τολμηρό νυστέρι του Ιπποκράτη στην εποποιία των βιολόγων του Νου**

→ Η πρόσβαση στα δομικά και λειτουργικά μυστικά της έμβιας ζωής και η δίοδος που καταλήγει στη βασιλεύουσα φαιά ουσία, άνοιξαν κατά το δεύτερο μισό του 20ού αιώνα. Το υπόστρωμα του νέου ερευνητικού δρόμου θεμελιώθηκε το 1953 από τους Γουάτσον και Κρικ, με την ανακάλυψη της δομής του γονιδιώματος των κυττάρων, του συνόλου της αλληλουχίας των κατανεμημένων στη μεγαλομοριακή ένωση DNA γονιδίων που κατοικούν στο κύτταρο:

→ Τα γονίδια, συγκροτημένα στο DNA ως υπομονάδες του, περιέχουν τις γενετικές πληροφορίες, καθοδηγούν την εξέλιξη του κυττάρου σύμφωνα με τα κληρονομημένα και κατά κανόνα αναλλοίωτα προγονικά χαρακτηριστικά, ρυθμίζουν την εξειδίκευσή του για συγκεκριμένα λειτουργικά καθήκοντα, δημιουργούν κατ' εξαίρεση γενετικές ποικιλότητες μέσω τυχαίων μεταλλάξεων.

→ Έγινε εφικτό και στον έμβιο μικρόκοσμο το αναγνωριστικό άγγιγμα στους τύπους των κυτταρικών ήλων που κρατούν και διαχειρίζονται τις γενετικές και επιγενετικές πληροφορίες. Απογειώθηκε ο επιστημονικός κλάδος της ενδομοριακής βιολογίας και κατέλαβε την κορυφαία θέση μεταξύ των περί τους ζωντανούς οργανισμούς επιστημών.

Δομή γονιδιώματος.
Τρισδιάστατη απεικόνιση.

Οδοιπορικό στο δοκίμιο

Χαρτογραφώντας τις πηγές ενός νοητικού εγχειρήματος

Ένας κοινός νους: Δομές, λειτουργίες και πρωταγωνιστές

- **Η γενετική μηχανική**

- Είκοσι μόλις χρόνια μετά την ανακάλυψη της δομής του DNA, άρχισε το παρεμβατικό άγγιγμα των βιολογοανατόμων στους κυτταρικούς ήλους. Αναπτύχθηκε η γενετική μηχανική, οι βιοτεχνολόγοι έδρασαν ως κατασκευαστές γενετικών τροποποιήσεων και πέτυχαν το 1974 τη δημιουργία του πρώτου γενετικά τροποποιημένου οργανισμού σε ένα ποντίκι.
- Η συνέχεια είναι γνωστή σε όλους μας από την εμπορευματοποίηση των γενετικά τροποποιημένων τροφίμων. Από το ξεκίνημα του 21ου αιώνα προσφέρονται εκπληκτικές δυνατότητες για πολλές και εύκολες «διορθώσεις» σε επιλεγμένα «γράμματα» του γενετικού μας κώδικα, κυρίως με στοχευμένες διαγραφές στο γονιδίωμα των κυττάρων.
- Ο homo sapiens κατάφερε να αποκτήσει τη δύναμη του εκδότη γονιδιώματος, διαθέτοντας μάλιστα και όλες τις εξουσίες ενός επιρρεπούς σε ανώριμες σκοπιμότητες διορθωτή «κειμένου» που πήρε στα βιαστικά χέρια του χειρόγραφο με τη σοφία που εμπεριέχει η μακρά πορεία της εξέλιξης του είδους του. Είναι προφανές ότι ένα βιολογικό εργαλείο που λειτουργεί γρήγορα, με ακρίβεια και είναι οικονομικά προσιτό μπορεί να χρησιμοποιηθεί ευρέως για την κοπή ή και την προσθήκη ενός ή περισσότερων γονιδίων σε οποιοδήποτε σημείο του γονιδιώματος των κυττάρων:
  - ❖ Παρέχει στον χειρουργό/βιολόγο πολλές ευεργετικές για τον χειρουργούμενο οργανισμό δυνατότητες, όπως η απόλεια κληρονομικών ασθενειών.
  - ❖ Παρούσες είναι, βέβαια, και οι εφιαλτικές δυνατότητες τερατογενέσεων από τη γενετική κοπτοραπτική των εκδοτών γονιδιώματος.

Οδοιπορικό στο δοκίμιο

Χαρτογραφώντας τις πηγές ενός νοητικού εγχειρήματος

Ένας κοινός νους: Δομές, λειτουργίες και πρωταγωνιστές

- Η γενετική μηχανική

→ Ως αισιόδοξος διάκονος των θετικών επιστημών, προσβλέπω στη φωτεινή πλευρά της δύναμης που εκπέμπει η βασιλεύουσα φαιά ουσία. Εκτιμώ ότι η συμβολή της ενδομοριακής βιολογίας μέχρι το τέλος του 21ου αιώνα στην αντίχνευση των πρώτων βημάτων και μυστικών της ζωής θα είναι ανάλογη της φυσικής των υποατομικών σωματιδίων στη διερεύνηση του άβατου της κοσμογονίας κατά τους προηγούμενους δυο αιώνες. Αναγνωρίζω, πάντως, ότι οι μεγάλες προσδοκίες από την αξιοποίηση ανακαλύψεων που ανατρέπουν τα βιολογικά θεμέλια της κρατούσας τάξης πραγμάτων εμπεριέχουν και μεγάλους κινδύνους από τη δρώσα «σκοτεινή πλευρά» της βασιλεύουσας δύναμης.

Γενετική Μηχανική: Θεραπευτική Εποποία (κληρονομικές ασθένειες) και Εφιάλτες (τερατογενέσεις).

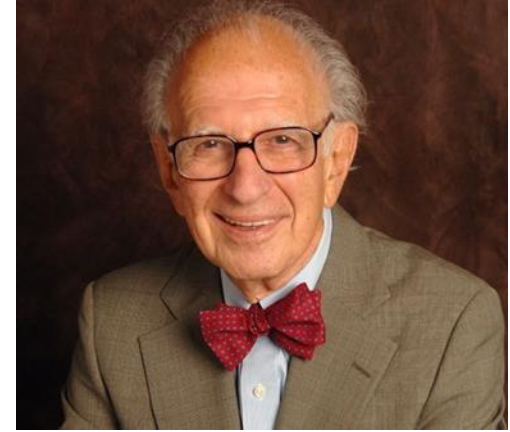
Οδοιπορικό στο δοκίμιο

Χαρτογραφώντας τις πηγές ενός νοητικού εγχειρήματος

Ένας κοινός νους: Δομές, λειτουργίες και πρωταγωνιστές

- **21ος αιώνας: Το έργο των σκαπανέων στη βιολογία του εγκεφάλου**

→ Ο Έρικ Κάντελ πρωτοπόρος ερευνητής και εμπνευσμένος δάσκαλος στον επιστημονικό κλάδο της ενδομοριακής βιολογίας, μας υπενθυμίζει ότι νους και εγκέφαλος είναι αδιαχώριστοι. Επισημαίνει στους εκ των θεωρητικών επιστημών υπεραισιόδοξους ερευνητές ότι μόνον η «βιολογία του νου» μπορεί να εμβαθύνει στην υφή και τα περιεχόμενα του κληροδοτήματος που μεταφέρουν οι δομικοί λίθοι του εγκεφάλου μας, οι νευρώνες με τους συνδέσμούς τους, σε ξεχωριστή για τον καθένα από εμάς διαθήκη.

→ Ο Κάντελ προσγειώνει και τους νέους ερευνητές του κλάδου του, θέτοντας τον τελικό στόχο της τρέχουσας ερευνητικής εποποιίας: αναγνώριση του ειδικού βάρους και ρόλου κάθε σταδίου της εξέλιξης των ειδών – τουλάχιστον από γενέσεως των μονοκύτταρων ευκαρυωτών– στη βασιλεύουσα σήμερα φαιά ουσία. Προειδοποιεί ότι ο στόχος αυτός είναι δυσπρόσιτος, διότι η αναγκαία συνθήκη της ανά νευρώνα έρευνας δεν είναι και ικανή να οδηγήσει με τη διαδικασία της απλής χωρικής άθροισης σε ολιστικά συμπεράσματα.

→ Ζητείται, επιπλέον, η αποκωδικοποίηση προδιαθέσεων και διαδικασιών ενεργοποίησης των έκδηλων και εν υπνώσει δυνάμεων που συντίθενται πολυδιάστατα από διακριτά συγκροτήματα νευρώνων και νευρωνικών κυκλωμάτων.

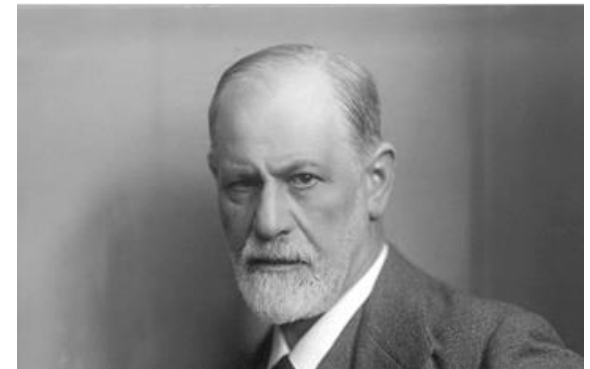
Οδοιπορικό στο δοκίμιο

Χαρτογραφώντας τις πηγές ενός νοητικού εγχειρήματος

Ένας κοινός νους: Δομές, λειτουργίες και πρωταγωνιστές

- **21ος αιώνας: Το έργο των σκαπανέων στη βιολογία του εγκεφάλου**

- Οι σκαπανείς στη βιολογία του εγκεφάλου εκτιμούν ότι ο αναγκαίος χρόνος για τη διάνοιξη μιας άπλετα φωτισμένης προσπέλασης στα άδυτα των πρωταγωνιστικών συγκροτημάτων νευρώνων και νευρωνικών κυκλωμάτων πλησιάζει το προσδόκιμο ζωής των φοιτητών κατά τα πρώτα είκοσι πέντε χρόνια της ακαδημαϊκής μου θητείας. Με αποκλεισμένη λοιπόν τη γενιά μου από τις κυοφορούμενες αποκαλύψεις για τους πρωταγωνιστές του νου, σπεύδω να μοιραστώ με τον αναγνώστη εικόνες που ξεχώρισα από τις δομές, λειτουργίες και δράσεις των πρωταγωνιστών στο δικό μου κοινό νου. Σχηματοποιήθηκαν στο διαισθητικό ημίφως μετά από ορισμένα έντονα βιώματα κατά τις τρικυμίες εν κρανίω, ιδίως σε περιόδους κατάρρευσης κατεστημένων αξιών που οδηγούν, συνήθως, σε κρίσεις συνείδησης.
- Εντούτοις, η όποια προσπάθεια μακροσκοπικής κατανόησης και ελέγχου ενός σημαντικού νοητικού βιώματος προϋποθέτει την αποδοχή μιας υπάρχουσας θεωρίας –ή την προσαρμογή της με συμπληρώσεις, ή ακόμα και τη συγκρότηση νέας θεωρίας– για τις δεσπόζουσες δομές που στεγάζουν και εκτρέφουν τους «πρωταγωνιστές» του βιώματος.
- Ανατρέχοντας σε επιγενετικές εμπειρίες και εμπλουτίζοντας, στο μέτρο του δυνατού, γνώσεις από τις κρατούσες σχολές ψυχιατρικής και ψυχολογίας για το φαίνεσθαι των δρώμενων στον νου, διαπίστωσα ότι και η περίπτωση μου καλύπτεται κατ' αρχήν από ορισμένες ταιριαστές με τον κοινό νου βάσεις της τελευταίας δομικής θεωρίας του Φρόυντ.

Οδοιπορικό στο δοκίμιο

Χαρτογραφώντας τις πηγές ενός νοητικού εγχειρήματος

Ένας κοινός νους: Δομές, λειτουργίες και πρωταγωνιστές

• Η φροϋδική μακροσκοπική απεικόνιση

- Ο Φρόντ απεικόνισε παραστατικά τις τρεις κύριες δομές που συνυπάρχουν στους χώρους της βασιλεύουσας φαιάς ουσίας και ενεργούν υπό κυμαινόμενες μεταξύ σχετικής ισορροπίας και ασταθούς συγκρουσιακής κατάστασης συνθήκες: το *εγώ (ego)* με την συνείδηση και την προσυνείδηση, το *εκείνο (id)* με τις ενστικτώδεις ορμές της αυτοσυντήρησης και του λίμπιντο και το *υπερεγώ (superego)*, κύριος εκφραστής των προγενετικών ή επιγενετικών ηθικών επιταγών και αναστολών.
- Με δεδομένη την εμβάθυνση του Φρόντ στα άδυτα των άδηλων συγκροτημάτων της μεγάλης δεξαμενής του ασυνείδητου κατά τις έρευνές του για τη θεμελίωση της ψυχαναλυτικής σχολής προστίθεται ως τέταρτη κύρια δομή το άδηλο ασυνείδητο. Διακρίνω λοιπόν και στο δικό μου νου:
  - ❖ Το *εγώ (ego)*, τον εκτελεστικό εαυτό μας, με τη συνείδηση και την υποκείμενη προσυνείδηση. Τα πρωταγωνιστικά συγκροτήματα νευρώνων και νευρωνικών κυκλωμάτων, οι «πρωταγωνιστές» στη συνείδηση και την προσυνείδηση, διαθέτουν άμεση και αμφίδρομη μεταξύ τους πρόσβαση.
  - ❖ Τα μηνύματα που λαμβάνονται από τον έξω κόσμο μέσω των αισθήσεών μας, συνήθως «ηχηρά» και καθαρά, έχουν ως πρώτο αποδέκτη τη συνείδηση.
  - ❖ Τα αποθηκεύει και τα επεξεργάζεται για τη διάγνωση καταστάσεων και τη λήψη αποφάσεων.
  - ❖ Η προσυνείδηση λαμβάνει πρώτη τα μηνύματα που διαφεύγουν από την υποκείμενη και της ίδιας δεξαμενής του ασυνείδητου, συνήθως ψιθυριστά και συγκεχυμένα. Επιχειρεί να τα αποσφηνίσει πριν φτάσουν στην συνείδηση και δρα ως φύλακας για την προστασία της από την ανεξέλεγκτη διείσδυση διαλυτικών του προγραμματισμένου έργου της μηνυμάτων.
  - ❖ Το *εκείνο (id)*, φορέα και εκφραστή των ενστικτωδών ορμών, επιθετικής κυρίως φύσεως, με δύο ομάδες πρωταγωνιστών που πηγάζουν από τα βάθη του έκδηλου ασυνείδητου.

Οδοιπορικό στο δοκίμιο

Χαρτογραφώντας τις πηγές ενός νοητικού εγχειρήματος

Ένας κοινός νους: Δομές, λειτουργίες και πρωταγωνιστές

- Οι τρεις κύριες συνιστώσες της φροϋδικής μακροσκοπικής απεικόνισης

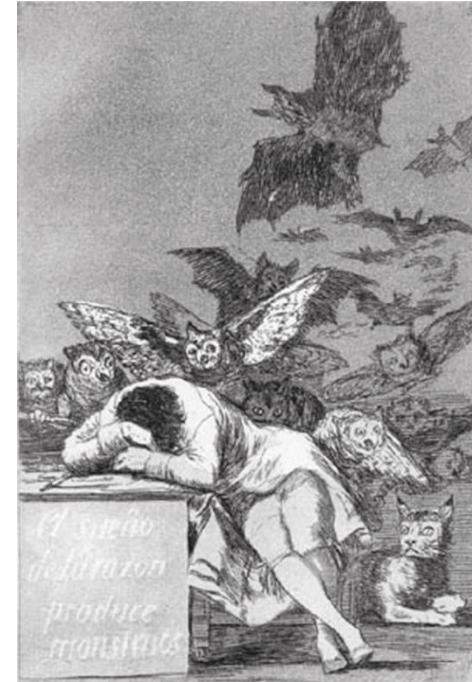
- Το *εγώ (ego)* με την συνείδηση και την προσυνείδηση έχει προσεγγιστεί με ενάργεια από την αρχαιοελληνική γραμματεία, πριν από δύομισι χιλιάδες χρόνια. προέρχεται από το απαρέμφατο «συνειδέναι» και αποτυπώνει την κατά προέκταση των πέντε αισθήσεων μας ικανότητα να γνωρίζουμε τον εαυτό μας μέσω των εμπειριών της ζωής. Το λατινικό και νεολατινικό συνώνυμο της λέξης συνείδηση, η *con-scientia*, υποδηλοί και την αναγκαία ρητή και άρρητη γνώση για την κατανόηση και το σεβασμό της ολότητας «περιβάλλον σε συνάρτηση με τη θέση και τις δράσεις μας σε αυτό».
- Το *εκείνο (id)* εκφράζεται από τις σφυρηλατημένες σε όλα τα έμβια όντα αρχέγονες ορμές για την αντιμετώπιση έκτακτων κινδύνων και για την επιλογή τακτικής μέσω της έγκαιρης προσαρμογής στο συνεχώς μεταβαλλόμενο περιβάλλον. Συγκροτείται: από το **ένστικτο της αυτοσυντήρησης** και το γενετήσιο ένστικτο. Το τελευταίο εξαπολύει τις **σεξουαλικές ορμές** (λίμπιντο) με δέλεαρ την προσδοκώμενη ηδονή και οδηγεί το εγώ προς ένα διαρκές κυνήγι επιβεβαίωσης της υπεροχής του διά της επιβολής, διάδοσης και γονιδιακής μετάδοσης των ατομικών χαρακτηριστικών μας.
- Η τρίτη δομική συνιστώσα της θεωρίας του Φρόυντ, το *υπερεγώ (superego)* συντίθεται από έκδηλα συγκροτήματα νευρώνων και νευρωνικών κυκλωμάτων, εγκατεστημένα στα ανώτερα στρώματα της δεξαμενής του ασυνείδητου. Εκφράζεται από ηθικές επιταγές ή αναστολές όταν γίνει αντιληπτό στην συνείδηση ότι παραβιάζεται ο απόηχος των αποθηκευμένων εθιμικών αξιών μας ή απωθημένων ψυχικών εξαναγκασμών και επιχειρεί να αφυπνίσει την προσυνείδηση. Αν τα καταφέρει, κατακλύζει με ηχηρά μηνύματα την συνείδηση για να την ελέγξει και να την τιμωρήσει με το συναίσθημα της ενοχής.
- Το άδηλο ασυνείδητο, φέρει τις κληρονομημένες από τα διάφορα στάδια της εξέλιξης άδηλες προγονικές υποδομές και τις απωθημένες από τη συνείδηση επιγενετικές εμπειρίες.

Οδοιπορικό στο δοκίμιο

Χαρτογραφώντας τις πηγές ενός νοητικού εγχειρήματος

Ένας κοινός νους: Δομές, λειτουργίες και πρωταγωνιστές

- **Η κατά την μακροσκοπική απεικόνιση του Φρόντ έννοια της συνείδησης**
  - Υπό την ευρύτερη έννοια της *con-scientia*, η συνείδηση καλύπτει την πολύτιμη σφαιρική αντίληψη της εξελισσόμενης πορείας των γεγονότων και κατακτά την κοινοτική της διάσταση, το ατομικό ενδιαφέρον για τα δρώμενα και τις τύχες της κοινότητας. Η συνείδηση λειτουργεί τότε και ως διαίσθηση για την αποτροπή ανθρωπογενών δεινών, όπως των καταστροφικών επιπτώσεων στο άμεσο ή το ευρύτερο περιβάλλον μας από τις προγραμματισμένες δράσεις ή παραλείψεις του σκληρού πυρήνα του εγώ.
  - Χτίζοντας στο ίδιο ευρύτερο αντιληπτικό υπόβαθρο, η λαϊκή παράδοση προβάλλει και τη διάσταση μιας έκτης αίσθησης που υποτίθεται ότι προσλαμβάνει και εκπέμπει μέσω της συνείδησης. Αναδύεται και η προσδοκία ότι η έκτη αίσθηση θα δράσει ως καταλύτης για στην κοσμολογική ολοκλήρωση της ακηδεμόνευτης ατομικής και κοινοτικής συνείδησης, θα συγκροτήσει μια ισχυρή συμπαντική συνείδηση που θα στηρίζει την αρμονική συνύπαρξη του *homo sapiens* με τα γνωστά και άγνωστα όντα του χωροχρόνου.
  - Το βέβαιον είναι ότι η διεύρυνση της ακηδεμόνευτης κοινοτικής συνείδησης πέραν των στενών ορίων της φυλής, του έθνους – κράτους και των ιδεολογικών δογμάτων που καλλιεργήθηκαν κατά την ιστορική περίοδο, κατευθύνει εν δυνάμει τον *homo sapiens* προς την πραγμάτωση της *rex universalis*, διαχρονικού οράματος των ποιητών της γνώσης για τη διάσωση του είδους μας από τη σκοτεινή πλευρά της βιολογικής υπερδύναμής του εγκεφάλου του.

Οδοιπορικό στο δοκίμιο

Χαρτογραφώντας τις πηγές ενός νοητικού εγχειρήματος

Ένας κοινός νους: Δομές, λειτουργίες και πρωταγωνιστές

- **Σχηματοποίηση βιωμάτων: εμβιο-διεπιφάνειες και οι βλαστοί της προσυνείδησης**
  - Κατά την εφαρμογή της δομικής θεωρίας του Φρόυντ στο δικό μου κοινό νου, πέραν της χρήσης ορισμένων σχετικά πρόσφατων τεχνικών όρων από τη μοριακή βιολογία και την πληροφορική, τόλμησα να προχωρήσω περισσότερο. Ως παλαιός διάκονος της ρευστομηχανικής, ανέτρεξα στον σημαίνοντα ρόλο των «διεπιφανειών» στις επικοινωνίες και αλληλεπιδράσεις μεταξύ γειτονικών υγρών ή αέριων μαζών άβιας ύλης, με ίδιες ή παραπλήσιες μοριακές δομές αλλά διακριτές καταστάσεις ως προς την εντροπία και τη δυναμική συμπεριφορά.
  - Σε παλαιότερη διεπιστημονική συνεργασία στο Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης για τη βελτίωση της απόδοσης τεχνητού νεφρού, είχαμε διαπιστώσει ότι ανάλογους ρόλους ρυθμιστών της επικοινωνίας μεταξύ γειτονικών υποσυνόλων της έμβιας ύλης εκπληρούν και οι «εμβιο-διεπιφάνειες».
    - ❖ Δρουν ως λεπτά στρώματα επάλληλων κυττάρων, χωρίζουν και ενώνουν γειτονικά συγκροτήματα κυττάρων με ίδιες ή παραπλήσιες δομές αλλά διακριτούς ρόλους και συμπεριφορές.
    - ❖ Προστατεύουν τα στρώματα από μια άτακτη μεταξύ τους επικοινωνία και ανεπιθύμητες εμπλοκές του ενός στις λειτουργίες του άλλου, «διαβρέχονται» όμως και επιτρέπουν φιλτραρισμένες διαφυγές, μονοδρομημένες ή και αμφίδρομες.
  - Την παραπάνω μακροσκοπική μου εκτίμηση ενισχύει η βιολογική προσέγγιση της συνείδησης από τον προαναφερθέντα ήδη για τη συν-ανακάλυψη της δομής του DNA Φράνσις Κρικ.
  - Ο Κρικ, κορυφαίος ερευνητής επί μισό και πλέον αιώνα, μέχρι τις τελευταίες μέρες της ζωής του εστίασε την αναζήτηση των μυστικών της συνείδησης στο «προτείχισμα». Πρόκειται για ένα λεπτό πέταλο εγκεφαλικής ουσίας που διαχωρίζει, συνδέει και ρυθμίζει ως «διευθυντής ορχήστρας» τις περισσότερες αισθητήριες και κινητήριες περιοχές του φλοιού των εγκεφαλικών ημισφαιρίων.

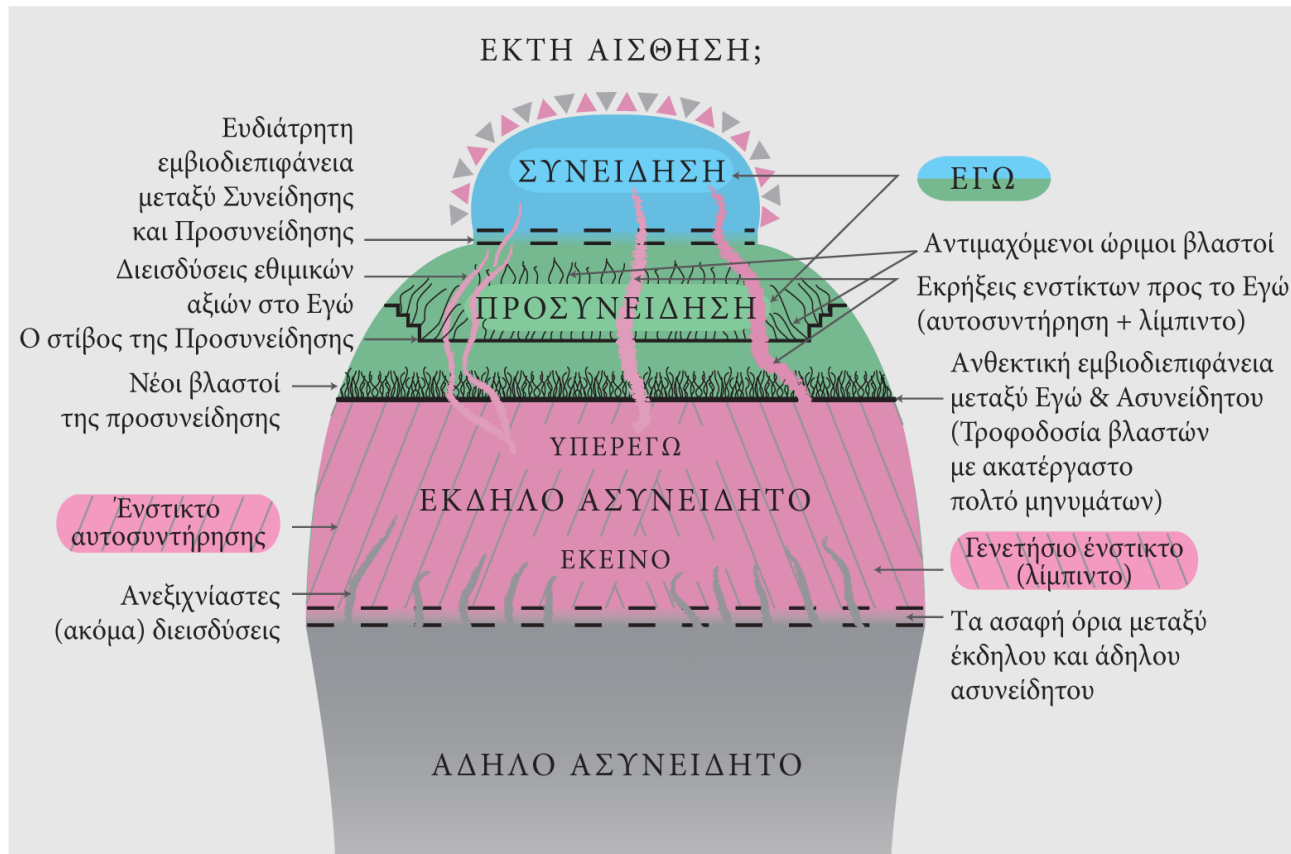
Οδοιπορικό στο δοκίμιο

Χαρτογραφώντας τις πηγές ενός νοητικού εγχειρήματος

Ένας κοινός νους: Δομές, λειτουργίες και πρωταγωνιστές

• Σχηματοποίηση βιωμάτων: εμβιο-διεπιφάνειες και οι βλαστοί της προσυνείδησης

→ Εστιάζοντας λοιπόν κατά τον Κρικ στις εμβιο-διεπιφάνειες του χωρίζουν και ενώνουν με ορισμένα χαρακτηριστικά προτειχίσματος τα διακριτά υποσύνολα της βασιλεύουσας φαιάς ουσίας, σχηματοποίησα υποκείμενες της φρουδικής κλίμακας δομές και δράσεις των συγκροτημάτων νευρώνων και νευρωνικών κυκλωμάτων που εκδηλώνονται κατά τις κρίσεις συνείδησης στον δικό μου κοινό νου:

Οδοιπορικό στο δοκίμιο

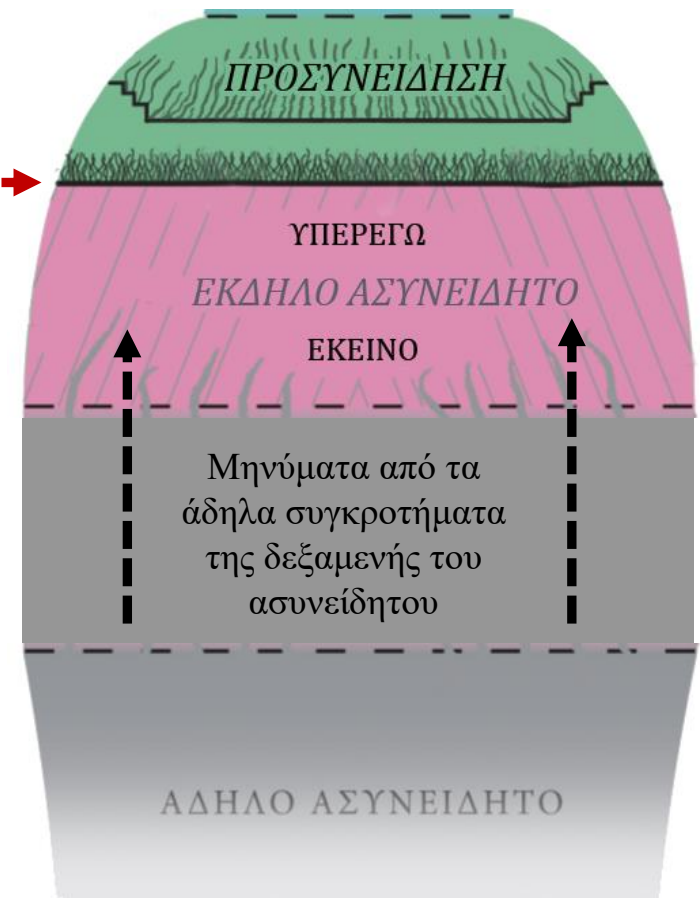
Χαρτογραφώντας τις πηγές ενός νοητικού εγχειρήματος

Ένας κοινός νους: Δομές, λειτουργίες και πρωταγωνιστές

- Σχηματοποίηση βιωμάτων: εμβιο-διεπιφάνειες και οι βλαστοί της προσυνείδησης

→ Συγκεκριμένα:

- ❖ Η δεξαμενή του ασυνείδητου απομονώνεται από την υπερκείμενη προσυνείδηση μέσω εμβιο-διεπιφάνειας, ενός λεπτού στρώματος επάλληλων νευρώνων.
- ❖ Το στρώμα είναι αδιάτρητο ως προς τη μετάδοση καθαρών μηνυμάτων προς την προσυνείδηση από τις απολήξεις νευραξόνων και δενδριτών των συγκροτημάτων του ασυνείδητου, που φέρουν τις γενετικές προδιαθέσεις και τα επιγενετικά απωθημένα.
- ❖ Προστατεύεται η προσυνείδηση και τη συνείδηση από την πλήρη σύγχυση και αναρχία που θα προκαλούσε στο εκτελεστικό εγώ η προώθηση των ανεξιχνίαστων (ακόμα) διεισδύσεων μηνυμάτων που παράγονται από τα άδηλα συγκροτήματα της δεξαμενής του ασυνείδητου.
- ❖ Το στρώμα ανθίσταται εξάλλου σθεναρά και στην ανεξέλεγκτη είσοδο καθαρών μηνυμάτων από τα έκδηλα συγκροτήματα του εκείνο και του υπερεγώ.

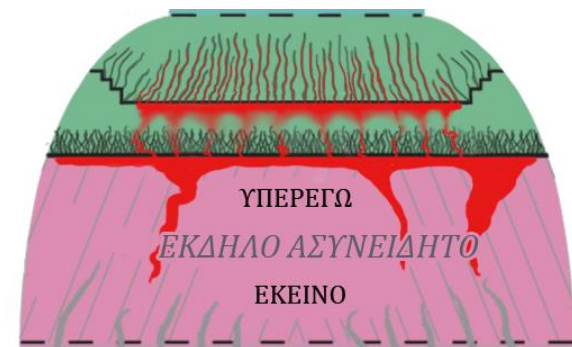
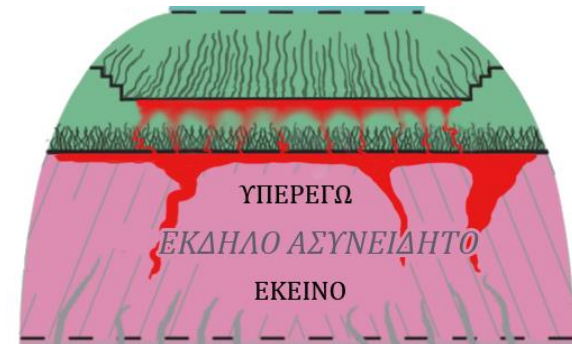
Οδοιπορικό στο δοκίμιο

Χαρτογραφώντας τις πηγές ενός νοητικού εγχειρήματος

Ένας κοινός νους: Δομές, λειτουργίες και πρωταγωνιστές

- Σχηματοποίηση βιωμάτων: εμβιο-διεπιφάνειες και οι βλαστοί της προσυνείδησης

1. Η εμβιο-διεπιφάνεια μεταξύ ασυνείδητου και προσυνείδησης λειτουργεί μεν ως διαχωριστικό στρώμα, παραμένει όμως «υδροφιλή», δηλαδή «διαβρέχεται» με τις παραπάνω ροές καθαρών ή ανεξιχνίαστων μηνυμάτων που αναβλύζουν από συγκροτήματα της δεξαμενής του ασυνείδητου:
2. Κατά τη διαβροχή των επάλληλων νευρώνων του στρώματος της εμβιο-διεπιφάνειας τα μηνύματα απορροφώνται, συμπιέζονται, συγχέονται, το διαπερνούν και εξέρχονται ως αδιαμόρφωτος πολτός στον απέναντι χώρο της προσυνείδησης.
3. Ο πολτός τροφοδοτεί ως «μητρικό γάλα» το θηλασμό των νέων «βλαστών» της προσυνείδησης, δηλαδή των οργανωμένων συγκροτημάτων νευρώνων και νευρωνικών κυκλωμάτων που μεγαλώνουν για να δράσουν στους κόλπους της.

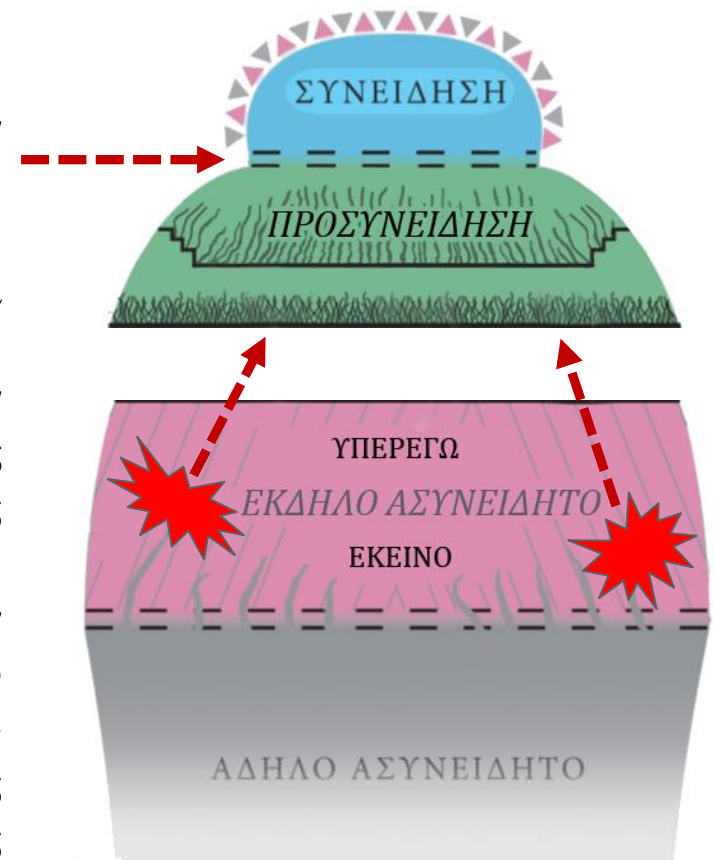
Οδοιπορικό στο δοκίμιο

Χαρτογραφώντας τις πηγές ενός νοητικού εγχειρήματος

Ένας κοινός νους: Δομές, λειτουργίες και πρωταγωνιστές

• Σχηματοποίηση βιωμάτων: εμβιο-διεπιφάνειες και οι βλαστοί της προσυνείδησης

- Αρχής γενομένης στα πρώιμα στάδια της βρεφικής ηλικίας, μεταξύ των αναπτυσσόμενων στην προσυνείδηση «βλαστών» και των πρωταγωνιστικών συγκροτημάτων στον χώρο της συνείδησης κτίζεται μια άλλη λεπτότερη εμβιο-διεπιφάνεια μεταξύ προσυνείδησης και συνείδησης. Η νεότευκτη εμβιοδιεπιφάνεια είναι αμφίδρομα «ευδιάτρητη»,
- Ακολουθεί ένα συνεχές διατροφικό «μούκωμα» των «βλαστών» της προσυνείδησης που δημιουργεί και τις γευστικές προτιμήσεις ή απέχθειές τους για ορισμένες κατηγορίες εισερχόμενων μυνημάτων.
- Οι ορέξεις τους επηρεάζονται και από τις «εκρήξεις» των ενστικτωδών ορμών του εκείνο και των εθιμικών αξιών του υπερεγώ που καταφέρνουν να διατρήσουν τη «σκληρή» μεταξύ ασυνείδητου και προσυνείδησης «εμβιοδιεπιφάνεια», συνήθως σε περιόδους υπερδιέγερσης ή κατάρρευσης του εγώ.

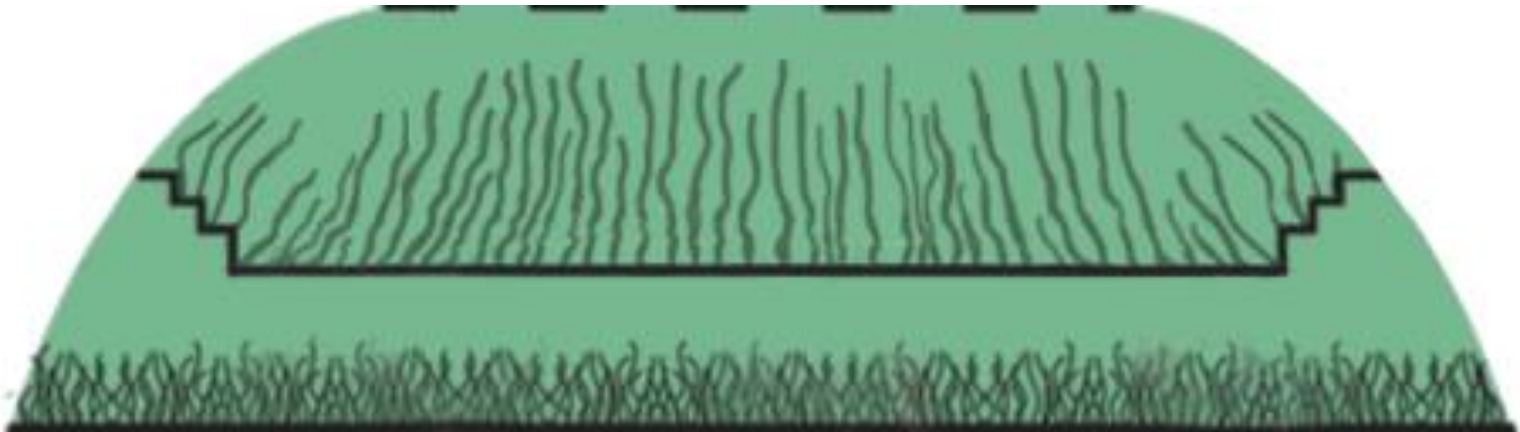
Οδοιπορικό στο δοκίμιο

Χαρτογραφώντας τις πηγές ενός νοητικού εγχειρήματος

Ένας κοινός νους: Δομές, λειτουργίες και πρωταγωνιστές

- **Σχηματοποίηση βιωμάτων: εμβιο-διεπιφάνειες και οι βλαστοί της προσυνείδησης**

→ Οι «βλαστοί» ωριμάζουν, αποκτούν συγκεκριμένες και αυξημένες διατροφικές απαιτήσεις, αναζητούν το κατάλληλο για τις γευστικές προτιμήσεις τους «μενού». Δε μπορούν να επικοινωνήσουν με τη δεξαμενή του ασυνείδητου για να αυξήσουν τη δόση ή/και να επηρεάσουν τη σύσταση του αναδυόμενου από το αρχέγονο εμβιο-διεπιφανειακό στρώμα αδιαμόρφωτου πολτού μηνυμάτων, ή να ελέγξουν τη συχνότητα και την ποσότητα των επιθυμητών ή ανεπιθύμητων διεισδύσεων μηνυμάτων από το εκείνο και το υπερεγώ. Διαθέτουν όμως εύκολη πρόσβαση στη συνείδηση, μέσω του ευδιάτρητου διαχωριστικού στρώματος. Επιχειρούν λοιπόν οι «βλαστοί», ασταμάτητα, να κατευθύνουν τα πρωταγωνιστικά συγκροτήματα της συνείδησης προς τη λήψη και εκτέλεση αποφάσεων που προκαλούν την εισαγωγή των συμβατών με τις γευστικές προτιμήσεις τους μηνυμάτων από τον έξω κόσμο.

Οδοιπορικό στο δοκίμιο

Χαρτογραφώντας τις πηγές ενός νοητικού εγχειρήματος

Ένας κοινός νους: Δομές, λειτουργίες και πρωταγωνιστές

- **«Αντικαθεστωτικές» τρικυμίες εν κρανίω**

→ Τα μέλη των διαστρωματωμένων κοινωνιών που έχουν κατακτήσει –εθιμικά ή θεσμικά– ορισμένες ουσιώδεις ελευθερίες σκέψης και λόγου περιορίζουν τις δυνατότητες της εκάστοτε άρχουσας τάξης να επιβάλλει ομόθυμες διατροφικές επιθυμίες στους «ώριμους βλαστούς» της προσυνείδησής τους. Τα ατομικά αυτά δικαιώματα προσφέρουν στους «βλαστούς», κατά την ωρίμανσή τους, την ευχέρεια επιλογής μεταξύ περισσότερων της μιας προτιμήσεων στα μενού των μηνυμάτων που εισέρχονται από τις δράσεις του εγώ στον έξω κόσμο.

→ Οι προτιμήσεις είναι συνήθως τρεις και πηγάζουν από τις τρεις κυρίαρχες πρακτικές που χρησιμοποιούνται από γενέσεως της πρώτης κοινωνικοποίησης πριν από εκατόν πενήντα χιλιάδες χρόνια με τους ομίλους οικογενειών, για τη διάχυση της εσωτερικής ενέργειας ατόμων ή συνεκτικών ομάδων στο ευρύτερο περιβάλλον τους.

- ❖ Η αρχέγονη πρώτη πρακτική χαρακτηρίζεται από δράσεις ήπιας κοινωνικής ενθαλπίας. Κυριάρχησε κατά την μακρά προϊστορική μας περίοδο και με σύγχρονους όρους θα μπορούσε να χαρακτηριστεί ως άμεσα δημοκρατική μορφή άσκησης των κοινωνικών εξουσιών. Σπανίζει κατά την ιστορική περίοδο, λειτουργεί αποκεντρωμένα και χρησιμοποιεί ως κύριο μέσο για τη μεταφορά και μετάδοση της ενέργειας την ακηδεμόνευτη κοινοτική συνείδηση.

- ❖ Οι άλλες δύο πρακτικές λειτουργούν στα ενεργειακά επίπεδα της μέσης και υψηλής ενθαλπίας. Κυριαρχούν κατά τις πεντέμισι χιλιετίες της ιστορικής περιόδου της ανθρωπότητας και χαρακτηρίζονται αντίστοιχα ως αντιπροσωπευτική, συνήθως ολιγαρχική και ως δεσποτική μορφή άσκησης των κοινωνικών εξουσιών.

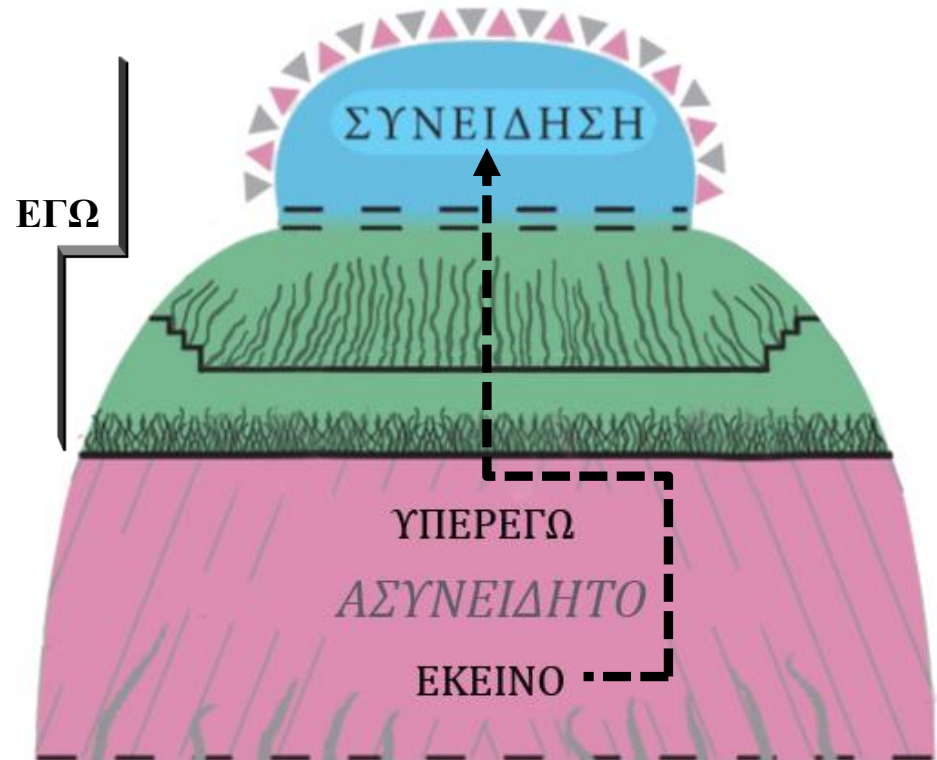
Οδοιπορικό στο δοκίμιο

Χαρτογραφώντας τις πηγές ενός νοητικού εγχειρήματος

Ένας κοινός νους: Δομές, λειτουργίες και πρωταγωνιστές

• «Αντικαθεστωτικές» τρικυμίες εν κρανίω

→ Σε περιόδους ενδογενών ή εξωγενών διαταραχών που κλονίζουν το εγώ, τα έκδηλα συγκροτήματα του ενστίκτου της αυτοσυντήρησης από το εκείνο και των τραυματισμένων εθιμικών αξιών του υπερεγώ παρεμβαίνουν στη συνείδηση με έντονα μηνύματα που διέρχονται από την προσυνείδηση.

→ Οι βλαστοί της τονώνονται ή καταρρακώνονται στην προσπάθειά τους να τα αξιολογήσουν και να τα ελέγξουν σύμφωνα με τις προτιμήσεις τους. Δεν παύουν, βέβαια, να γεύονται και το εκχύλισμα του ακατέργαστου πολτού μηνυμάτων από τα έκδηλα και άδηλα συγκροτήματα της δεξαμενής του ασυνείδητου που φέρουν το χωριστό για τον καθένα μας προγονικό κληροδότημα, πιθανόν και απωθημένες επιγενετικές εμπειρίες, σύμφωνα με την ψυχαναλυτική θεωρία του Φρόυντ.

Οδοιπορικό στο δοκίμιο

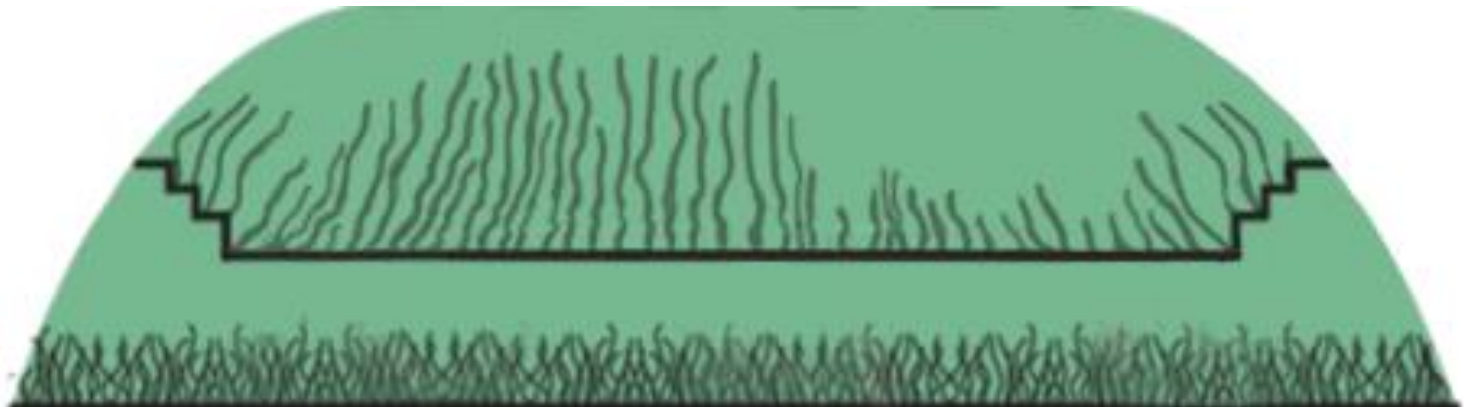
Χαρτογραφώντας τις πηγές ενός νοητικού εγχειρήματος

Ένας κοινός νους: Δομές, λειτουργίες και πρωταγωνιστές

- «Αντικαθεστωτικές» τρικυμίες εν κρανίω

→ Οι «ώριμοι βλαστοί», διαχωρισμένοι σε «διεκδικητές» συγκεκριμένων αλλά αντίθετων διατροφικών προτιμήσεων, συγκροτούν μάχιμες ομάδες με ειδικευμένους στις επιμέρους γεύσεις του επιθυμητού μενού εκπροσώπους τους. Οι αντίπαλες ομάδες συγκρούονται στο στίβο της προσυνείδησης για να προωθήσουν στη συνείδηση μαϊστορες και κτίστες της εμπιστοσύνης τους στις θέσεις – κλειδιά του σχεδιασμού και της υλοποίησης δράσεων που φέρνουν από τον έξω κόσμο το επιθυμητό σε ποιότητα και ποσότητα μενού μηνυμάτων. Οι κτίστες ανεγείρουν παράλληλα τις υποδομές και υπερδομές που τονώνουν το σύνολο του εγώ και το προστατεύουν.

→ Οι «βλαστοί – διεκδικητές» συγκεκριμένης διατροφικής προτίμησης ακμάζουν στην προσυνείδηση και υπερισχύουν με τη δυναμική παρουσία των μαχητών της ομάδας τους στον αγωνιστικό της στίβο, εφόσον το μενού μηνυμάτων που τους προσφέρει ο έξω κόσμος μέσω της συνείδησης είναι όχι μόνο εύγευστο αλλά και άφθονο. Η διατήρηση αυτής της υπεροχής για μεγάλο χρονικό διάστημα αποδυναμώνει τους «βλαστούς – διεκδικητές» των άλλων δύο διατροφικών προτιμήσεων.

Οδοιπορικό στο δοκίμιο

Χαρτογραφώντας τις πηγές ενός νοητικού εγχειρήματος

Ένας κοινός νους: Δομές, λειτουργίες και πρωταγωνιστές

- **«Αντικαθεστωτικές» τρικυμίες εν κρανίω**
  - Ο αγώνας μεταξύ αντίπαλων «βλαστών – διεκδικητών» αναζωπυρώνεται στην προσυνείδηση όποτε τίθεται από οργανωμένα συγκροτήματα της συνείδησης θέμα αμφισβήτησης του ισχύοντος καθεστώτος στο εγώ.
  - Η αμφισβήτηση αρχίζει μετά από σωρευμένες αρνητικές αντιδράσεις του έξω κόσμου στο παραγόμενο έργο, που έχουν δύο άμεσες συνέπειες:
    - ❖ πτώση της ποιότητας, με συρρίκνωση και της ποσότητας του εισερχόμενου μενού από τα επιθυμητά, στους κυρίαρχους στην προσυνείδηση «βλαστούς», μηνύματα
    - ❖ εξασθένιση των νοητικών δομών που τονώνουν και προστατεύουν το εγώ.
  - Όταν η σύγκρουση στην προσυνείδηση είναι έντονη και μακρόχρονη διαταράσσονται οι δυναμικές ισορροπίες στο νου. Η παρατεταμένη ασταθής κατάσταση στο εγώ προκαλεί τις παρεμβάσεις του υπερεγώ και του εκείνο. Τα εντεταλμένα συγκροτήματα νευρώνων και νευρωνικών κυκλωμάτων διατρυπούν με έντονα μηνύματα το ανθεκτικό διεπιφανειακό στρώμα μεταξύ ασυνειδήτου και προσυνείδησης, ξεπερνούν εύκολα την ευδιάτρητη διεπιφάνεια μεταξύ προσυνείδησης και συνείδησης και παρεμβαίνουν αποφασιστικά στην καθεστωτική κρίση που πλήττει το σύνολο του εγώ.
  - Επέρχεται τότε μια αναδιοργάνωση του ισχύοντος στο εγώ καθεστώτος ή και η ανατροπή του, μέσω της μερικής αντικατάστασης ή μαζικής αποβολής των μαϊστόρων και κτιστών που έπεσαν σε δυσμένεια εκ των αντιληπτών και στην προσυνείδηση σημαντικών αστοχιών τους.
  - Τους χρεώνεται, κυρίως, η προσκόλληση σε κατευθυνόμενους από την κυρίαρχη κοινωνική ιδεολογία και πρακτική σχεδιασμούς που δεν οδηγούν πλέον σε εισερχόμενα μηνύματα με επιθυμητές γεύσεις και οι ανεπαρκείς για την προστασία της συνείδησης νοητικές κατασκευές.

Οδοιπορικό στο δοκίμιο

Χαρτογραφώντας τις πηγές ενός νοητικού εγχειρήματος

Ένας κοινός νους: Δομές, λειτουργίες και πρωταγωνιστές

- **Αναδιοργάνωση καθεστώτος στο εγώ**

→ Οι “αντικαθεστωτικές” τρικυμίες εν κρανίω προωθούν ένα δύσκολο νοητικό και πρακτικό εγχείρημα, την αναδιοργάνωση του καθεστώτος στο εγώ. Σε περιορισμένη ή και εκτεταμένη κλίμακα το έχουν επιχειρήσει οι περισσότεροι συνάνθρωποί μας κατά τη διάρκεια ορισμένων δύσκολων και συχνά τραυματικών απογοητευτικών εξελίξεων κατά το οδοιπορικό της ζωής τους. Οι αναγνώστες ίσως βοηθηθούν από τη δική μου περιπέτεια που διαδραματίστηκε, βέβαια, στο πλαίσιο των γεγονότων της πρώτης μεταπολεμικής γενιάς. (βλέπε Οδοιπορικό στο δοκίμιο, σελ. 25-30).

→ Παρόλο που οι συνθήκες και τα μέσα διεξαγωγής στο κοινωνικοοικονομικό, πολιτικό και τεχνολογικό πεδίο της αέναης μάχης μας έχουν αλλάξει ριζικά κατά τον 20ό αιώνα, έχω την αίσθηση ότι διατηρούνται ως αναγκαία αρχική συνθήκη για τη διεξαγωγή της μάχης η ανάκτηση του ελεύθερου βάδην στις περιοχές της ήπιας κοινωνικής ενθάλπιας. Συγκεκριμένα:

- ❖ Ολική επαναφορά στη φυσική κατάσταση της αναπνοής του απλού πολίτη, για τον καθαρισμό των εισόδων – εξόδων του εγώ από τις αθηρωματικές πλάκες που εναποθέτει χωρίς εξαιρέσεις η όποια άσκηση εξουσίας.

- ❖ Επιλογή ως τελικού στόχου της ασήμαντης, έστω, συμβολής μας στην αποκατάσταση του κακοποιημένου οράματος της ακηδεμόνευτης κοινοτικής συνείδησης.

- ❖ Συμμετοχή σε εθελοντικές προσπάθειες πολιτικά αδέσμευτων μελών της κοινωνίας για τον απεγκλωβισμό από τη δεσπόζουσα σήμερα ιδεολογική επικυριαρχία της θεότητας “Αγορά”

- ❖ Συνακόλουθη κινητοποίηση ενδογενών παραγωγικών δυνάμεων προς την κατεύθυνση της ανατροφοδότησης του σκελετού μας στο ατομικό και κοινωνικό γίνεσθαι με το αναγκαίο ασβέστιο για την αυτοδύναμη ανόρθωσή μας.